

industrija
gumijevih
usnjenih
in kemičnih
izdelkov

Sava Kranj

ŠTEV.1/XVII

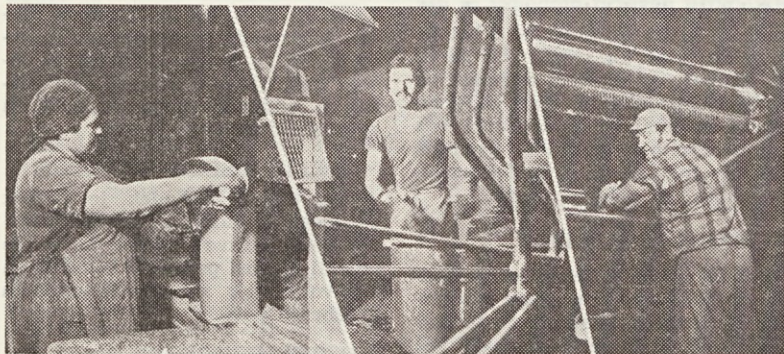
21. JANUAR 1977

Mladinska delovna akcija v Valjarni

V preteklem letu je minilo 30 let od prve zvezne mladinske delovne akcije. V tistih letih je mladina navdušeno udarniško gradila novo Jugoslavijo. Sad njenih pridnih rok so stotine kilometrov cest, železnic, vodovodov in številni drugi objekti.

Tudi v Savi se mladi posebno v zadnjem obdobju vedno bolj uveljavljajo z udarniškim delom. Vedno več osnovnih organizacij ZSM organizira delo v prostih sobotah ali nedeljah v proizvodnji ali izven nje. Pri tem ni pomemben samo delovni učinek v tonah ali kg, potrjuje se tudi pripadnost samoupravni skupnosti in utrjujejo se tovariški odnosi med ljudmi.

V nedeljo, 19. decembra 1976, je osnovna organizacija ZSM Valjarne organizirala udarniško delo na dveh mikserjih. V sodelovanju z vodstvom tozda so uredili tudi vso tehnološko pripravo dela. Akcije se je udeležilo 23 sodelavcev, sestavili in zmešali pa so približno 35 ton zmesi.

Delovna akcija zasluži vse priznanje. Še posebno pa je treba pozdraviti udeležbo nekaterih starejših in mlajših sodelavcev iz kontrole kakovosti in operativne priprave TTI ter kadrovske službe.

Kako bo s stanovanji v prihodnje?

V zadnjih desetih, petnajstih letih smo pričeli nagli rasti Save. Za tak razvoj smo namenili velika finančna sredstva, kar velja tudi za področje socialne dejavnosti. Nujnost povečanega vlaganja v družbeni standard ter socialno varnost že zaposlenim delavcem, in ustvariti pogoje minimalnih zahtev družbenega standarda in socialne varnosti na novo zaposlenim. To se še posebno odraža v naši občini, saj delavcev v Kranju in okolici ni moč dobiti in smo tako vezani na delovno silo iz

drugih krajev naše ožje in širše domovine. Eden od osnovnih življenjskih pogojev je vsekakor stanovanje. In kako bomo reševali stanovanjsko problematiko v letu, ki je pred nami? Iz analize, ki jo je pripravil oddelek za socialno varstvo in družbeni standard, povzemamo nekaj osnovnih pokazateljev, ki so bili ugotovljeni po 15. oktobru 1976, ko so v oddelku zaključili zbiranje prošenj za odkup, zamenjavo ali dodelitev družbenih stanovanj za leto (Nadaljevanje na 6. strani)

Naši izdelki dražji

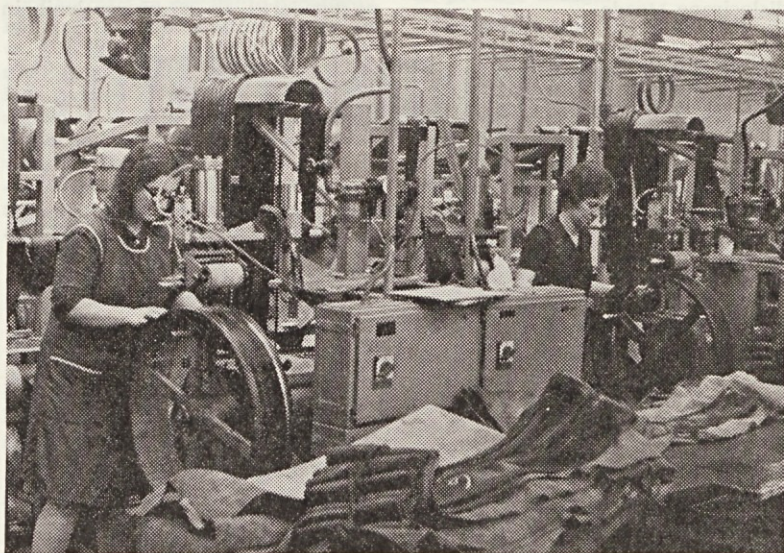
Delavski svet Save je v drugi polovici obravnaval informacijo o problematiki v zvezi s povečanjem prodajnih cen naših izdelkov.

Pogoji poslovanja gumarske panoge so zelo odvisni od gibanja cen nekaterih osnovnih surovin tako na tujem kot tudi na domačem trgu. Tako se vsakršno povečanje cen surovin takoj odraža v ekonomičnosti poslovanja, saj je to materialno intenzivna proizvodnja in stroški osnovnih surovin predstavljajo preko 60 % v strukturi prodajne cene proizvodov.

Prav vse te posebnosti te industrijske veje so v zadnjih letih,

To je hkrati tudi odziv takratnim pozivom za splošno zniževanje cen in s tem prispevek k stabilizaciji gospodarstva. Verjeli smo obljubam, da se bodo hkrati znižale tudi cene reprodukcijskega materiala. Toda cene naravnega kavčuka so spet začele naraščati, na drugi strani so se povečale tudi cene saj, korda, tekstila itd.

Z gospodarskim načrtom za lansko leto smo si zadali dosti večje naloge, kot jih predvideva resolucija v družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije oziroma Jugoslavije za leto 1976. Iz enajstmeseč-

predvsem pa rast stalnih cen surovin (naftni derivati) po energetske krizi oktobra 1973, znatno vplivale na poslovanje oziroma močno znižanje akumulativnosti v posameznih obračunskih obdobjih.

Tako smo glede na trenuten padec svetovne cene naravnega kavčuka sredi leta 1975 morali znižati cene

negativnega poročila tozdev delovne organizacije Save — lokacije Kranj — je razvidno, da smo v proizvodnji produktivnosti, kvaliteti, oziroma prodaji — izvozu dosegli zadovoljive rezultate in celo presegle zastavljene cilje v letnem gospodarskem načrtu. Tako smo dosegli:

	I-IX/1976	I-IX/1975	Indeks I-IX/76 I-IX/75
proizvodnja v tonah	33.143,3	34.682,2	104,6
zaposlovanje			103,0
produktivnost na delovni dan			104,0
izvoz v \$	6.516.566	10.142.165	155,6
od tega na konvert. področje	6.516.566	8.796.810	135,0
zaloge gotovih izdelkov	192.748	191.682	99,4

Ob teh rezultatih pa nasprotno ugotovljamo, da zaradi bistveno poslabšanih pogojev poslovanja, znatno pada ekonomičnost poslovanja. Znašli smo se v škarjah cen (stalna rast materialnih stroškov — neusklajene cene), ki se vse bolj odpirajo in onemogočajo vsako reprodukcijo.

Zaradi bistveno poslabšanih pogojev poslovanja smo zahtevali usklajitev prodajnih cen izdelkov vsaj na lanske leto raven. Nujno je, da se vrnejo cene vsem proizvodom — tudi izdelkom pnevmatike. Na področju tehnične gume smo podražitev že dosegli, medtem ko se je povečanje zrokov vleklo. Nasploh je bil postopek Zveznega zavoda za cene za znižanje cen v avgustu 1975 nenaodno hiter (nekaj dni).

Akcija za povečanje cen gumijevih proizvodov za približno 9 odstotkov.

proizvodov se je začela takoj po izkazanih poslovnih rezultatih v prvem četrtletju lanskega leta. Po večkratnih razgovorih med predstavniki gumarskih organizacij združenega dela v Jugoslaviji in Zveznim zavodom za cene, ki so potekali v drugi polovici 1976. leta, je bilo doseženo soglasje za poviašnje prodajnih cen trem četrtinam tehničnih gumenih izdelkov za 9,5 % (1. oktobra 1976) ter za pnevmatiko za 9 % (1. 1. 1977).

Višje cene izdelkov, v teku so tudi priprave za višje cene umetnega usnja zaradi podražitev surovin, pa še ne pomenijo rešitve iz težkega gospodarskega položaja Save.

S skupnimi naporimi, z izkoriščanjem notranjih rezerv in višjo produktivnostjo bomo morali izboljševati poslovni uspeh naše delovne organizacije.

Delo oddelka za tehnično in zdravstveno varstvo

Z razvojem tehnike, zlasti še z uvajanjem sodobne tehnologije, postaja varstvo pri delu vedno bolj pomembna sestavina delovnega procesa. Področje varstva pri delu zajema širok spekter, in sicer: tehnično varstvo, zdravstveno varstvo, izobraževanje itd. V nadaljevanju bom skušal predstaviti delo oddelka za tehnično in zdravstveno varstvo, ki po organizacijski plati sodi v kadrovsko splošni sektor, opravlja pa delo za celotno področje SAV-VE na lokaciji Kranja in Vrhnike, občasno pa tudi nekatera dela za dislocirane stozde.

Tako SAVA nosi breme plačevanja preventivne dejavnosti za ekipo naše obratne ambulante, ki jo sestavljajo: zdravnik specialist medicine dela, višja medicinska sestra, srednja medicinska sestra, laborant in administratorka.

Kurativno dejavnost naše obratne ambulante finansira Zdravstveni dom ali regionalna zdravstvena skupnost. Finančna sredstva, namenjena za preventivno zdravstveno dejavnost naše obratne ambulante za leto 1976 niso majhne, saj znaša plan sredstev 700.000 din. Moram pa poudariti, da se preventivnih in

Dr. Jelka Turk in asistentka Cvetka Beravs pri delu v naši zobni ambulanti

TEHNIČNO VARSTVO

S problematiko tehničnega varstva se v SAVI poklicno ukvarjamo štirje delavci, ki imamo med seboj porazdeljena delovna področja in zadolžitve za posamezne stozde. Opravljamo tako imenovano predhodno varstvo, kamor sodijo zlasti sledeča dela: prvi in periodični pregledi delovnih priprav in naprav, sodelujemo z drugimi strokovnimi službami pri izdelavi navodil za varno delo, izdelujemo varstvene predpise, analiziramo vzroke nastanka poškodb pri delu, predpisujemo ukrepe za preprečevanje poškodb pri delu, vodimo evidenco s področja varstva pri delu, kot jo določajo republiški predpisi, kontroliramo izvajanje predpisanih varstvenih programov za izboljšanje delovnih pogojev ter z republiško inšpekcijo dela pri rednih in izrednih pregledih posameznih tozdov ali celotne delovne organizacije. V zadnjem času smo se pričeli tudi ukvarjati s perečo problematiko varstva okolja.

ZDRAVSTVENO VARSTVO

V zdravstveno varstvo spadata preventiva in kurativna dejavnost. Preventivna dejavnost naše obratne ambulante v celoti finansira SAVA iz sklada skupne porabe, vanjo pa spadajo:

- zdravstveni pregledi pred nastopom dela,
- periodični preventivni zdravstveni pregledi v skladu z določbami Samoupravnega sporazuma o varstvu pri delu.

prvih pregledov letno udeleži več kot 2.000 delavcev in da se pri marsikomu odkrije obolenje, nakar sledi zdravljenje ali preemistev na drugo delovno mesto.

ZOBOZDRAVSTVO

S pričetkom dela nove zobne ambulante se je občutno popravilo tudi področje zdravljenja zob. V zobni ambulanti sta zaposleni dve ekipi, delo pa opravljata v dveh izmenah. Čakalna doba se je sicer skrajšala, vendar pa znaša še vedno skoraj eno leto. Delo 1,5 ekipe finansira Sava prav tako iz sklada skupne porabe, le 0,5 ekipe Zdravstveni dom ali regionalna zdravstvena skupnost. Znesek, namenjen za plačilo dela 1,5 ekipe znaša skoraj 400.000 din.

AMBULANTA PRVE POMOČI

Za hitro in učinkovito nudenje prve pomoči v primeru poškodb pri delu, kakor tudi za nadzor nad higieno v delavski restavraciji in sanitarnih prostorih ter za redno oskrbovanje omaric prve pomoči v posameznih oddelkih imamo zaposlene 4 medicinske sestre. Od teh ena skrbi za redno pošiljanje delavcev na periodične preventivne zdravstvene preglede, pošilja delavke na ginekološke preglede ter po potrebi zamenjuje odsotne sestre v ambulanti prve pomoči.

Ambulanto prve pomoči obiskujejo delavci v primeru poškodb, pri težjih poškodbah pa sesrte nudijo prvo pomoč na mestu nesreče ter

na delovnih mestih zaradi lažjih oblik obolenja, zaradi previjanjan ran, ipd. Do pričetka decembra je bilo čez 5500 obiskov v ambulanti prve pomoči.

Delo oddelka za tehnično in zdravstveno varstvo je težko merljivo, še teže pa ga je finančno ovrednotiti. Menim pa, da oddelk odigra vlogo, ki mu je dana na osnovi naše pozitivne zakonodaje in zaupana od delavcev, ki se dnevno srečujejo z nevarnostmi na delovnih mestih. Že preprečitev ene same poškodbe z vsemi posledicami, zlasti še, če poškodovanec postane trajni invalid, pomeni veliko.

Tone Kapus, varn. inž.

Pojmi v zvezi z dohodkom

1. PRIHODEK

Prihodek je kosmati znesek, na podlagi katerega tozd iz posameznega posla pridobiva dohodek; ta znesek praviloma vključuje tudi materialne stroške in amortizacijo. (Primer: pri prodaji posameznega proizvoda ali storitve je prihodek prodajna cena.)

2. PRIHODKI

Prihodki so kosmati zneski, na podlagi katerih tozd pridobiva dohodek; ti zneski praviloma vključujejo materialne stroške in amortizacijo. (Prihodki so seštevek prihodka iz prodaje prvega proizvoda, prihodka iz prodaje drugega proizvoda itd., vse do zadnjega prihodka, na podlagi katerega tozd iz posameznega posla pridobiva dohodek.

3. CELOTNI PRIHODEK

Celotni prihodek je vsota vseh prihodkov, ki jih doseže tozd s prodajo proizvodov ali storitev, z deleži pri skupaj ustvarjenem dohodku na podlagi združevanja dela in sredstev, s svobodno menjavo dela in s kompenzacijo, regresom, premijo, dotacijo itd. Celotni prihodek nastopa vedno kot enoten znesek.

4. SKUPNI PRIHODEK

Skupni prihodek je znesek prihodka ali prihodkov iz prodaje proizvodov ali storitev, ki so rezultat skupnega dela delavcev dveh ali več tozdov ali sodelovanja med proizvajalnimi organizacijami, ki se ukvarjajo s prometom blaga in storitev. Skupni prihodek je treba razporediti na vse vključene organizacije z vsemi njegovimi sestavinami torej z materialnimi stroški, amortizacijo in dohodkom.

5. DOHODEK

Dohodek je pri posameznem poslu razlika med prihodkom ter ustreznimi materialnimi stroški z amortizacijo. Pri tozdu pa je dohodek razlika med njenim celotnim prihodkom in ustreznimi materialnimi stroški in amortizacijo.

6. CELOTNI DOHODEK

Celotni dohodek je razlika med celotnim prihodkom in ustreznimi materialnimi stroški z minimalno amortizacijo.

7. SKUPNI DOHODEK

Skupni dohodek je dohodek, ki ga skupno pridobijo tozdi, ki pri svojem poslovanju uporabljajo sredstva

drugih tozdov in ti drugi tozdi, ki so združili sredstva s prvimi ter imajo zato pravico do udeležbe v skupnem dohodku. Skupni dohodek ne pripada samo enemu tozdu, temveč ga je treba razporediti med vse, ki so združili delo in sredstva.

8. SKUPNO USTVARJENI DOHODEK

Skupno ustvarjeni dohodek je dohodek, ki ga pridobijo skupaj delavci v več tozdih, ki združujejo delo in sredstva. Delavci v vsakem tozdu imajo pravico do deleža pri skupno ustvarjenem dohodku.

9. ČISTI DOHODEK

Čisti dohodek je dohodek, zmanjšan za pogodbene, zakonske in samoupravne obveznosti iz dohodka. Obsega osebne dohodke in oblikovanje skladov tozdov.

10. OSEBNI DOHODEK

Osebni dohodek je kosmati znesek, ki pripada posameznemu delavcu iz delitve čistega dohodka in obsega tudi njegove prispevke in davke za zadovoljevanje skupnih in splošnih družbenih potreb.

11. ČISTI OSEBNI DOHODEK

Čisti osebni dohodek je znesek osebnega dohodka, ki ostane posameznemu delavcu potem, ko so že odšteti njegovi prispevki in davki za zadovoljevanje skupnih in splošnih družbenih potreb.

12. AKUMULACIJA

Akumulacija je tisti del dohodka, ki je razporejen v poslovni sklad in rezervni sklad.

Savčan svojemu znancu:
»Naši šoferji vozijo kot strela!«
»Kaj, tako hitro?«
»Ne, ampak vedno kam treščijo!«

Ob koncu šolskega leta v Izobraževalnem centru:
»Ali so tvoji vsi zdelali razred?«
»Razreda ne, pač pa mene!«

V tozdu Tempatem:
Vodja tozda nagovori svoje vodilne in vodstvene delavce:
»Tovariši, mi smo ena sama, srečna družina! In tega mora biti enkrat konec!«

Razgovor z Ivanom Škoficem, direktorjem razvojno-tehnološkega instituta

Kot dolgoletnega Savčana in delavca, ki je šel skozi vse faze strokovnega dela v Savi in danes kot direktorja RTI, bi vas prosil, za odgovor na vprašanje, kakšno vlogo in pomen ima inovacijska dejavnost v svetu in kako jo obravnavamo pri nas. Nekje sem prebral informacijo, da v svetu ne preračunavajo učinkov slehernega primera inovacij, ampak se v tem skriva stimuliranje dejavnosti, ki bi enkrat prinesla ogromen

ga zavrata in vsa prizadevanja nosilca ideje in drugih v verigi so zaman.

Če se vrnemo na inovacijsko dejavnost s tehnološkega področja, ki je, kakor smo pravkar ugotovili, en člen v verigi inovacijske dejavnosti, razlikujemo poklicno inovacijsko dejavnost ali funkcijo razvoja tehnologije, s katero se ukvarjajo razvojni tehnologi in množično inventivno dejavnost, ki jim pravimo amaterska, ali pa novatorstvo, racionalizatorstvo in najbrž še kako drugače in je rezultat razmišljanja posameznikov, ki želijo izboljšati obstoječe tehnično-tehnološke rešitve izven svojega rednega dela, ker čutijo potrebo po ustvarjalnosti, ker želijo odpraviti določene pomanjkljivosti, ker želijo napredek in ki pričakujejo za tako delo predvsem moralno pa tudi materialno priznanje.

Da ne bo nesporazuma, moramo takoj ugotoviti, da so to lahko tudi poklicni razvojni tehnologi, ki imajo v sebi več ustvarjalne moči kot se od njih na njihovem delovnem mestu pričakuje.

Prav s tem, da v naši delovni organizaciji delavce, ki imajo koristne ideje, delimo na to, katero mesto zasedajo, v dve kategoriji; delamo napako, ki je ena od večjih zavor razvoja inovacijske dejavnosti. Oboji so namreč lahko začetek inovacijske verige (ideja), poklicni tehnologi pa so poleg tega še (in zato prejema osebni dohodek) nosilci tehnološke funkcije v verigi.

Z regresijskimi faktorji v pravilnikih o inventivni dejavnosti je zmanjšano zanimanje za to dejavnost ravno pri tistem delu strokovnega potenciala, ki v drugih zahodnih in vzhodnih državah prijavljajo več kot tri četrtine predlogov, ker ima za to tudi več realnih pogojev izobrazbo, širši pregled stanja tehnologije drugje, boljše poznavanje potreb delovne organizacije po rešitvi problemov itd.

— Kako visoko je torej ta dejavnost v naši delovni organizaciji v primerjavi z drugimi?

Če se primerjamo po številu inovatorjev na število zaposlenih, se kot vzor pri nas jemlje jeseniška železarna, kjer imajo pet novatorjev na 100 zaposlenih, v Savi pa jih imamo na kranjski lokaciji manj kot dva. V državah, kjer imajo to dejavnost posebno močno razvito, se navajajo številke, ki presegajo 20 novatorjev na 100 zaposlenih, v Semperitu pa so od štirih zaposlenih trije novatorji. Primerjava sicer ni precizna, ker ponekod štejejo za novatorja vsakogar, ki v nabiralnik spusti koristno pobudo, ne glede na to, ali je ta realizirana ali ne, vendar pa lahko ugotovimo, da nismo na zavidni višini. Če upoštevamo statistične podatke, ki pravijo, da vsak vloženi dinar v inovacijsko dejavnost prinese šest dinarjev čiste gospodarske koristi, je jasno, da je v to dejavnost treba vložiti čim več truda in sredstev. To so najrentabilnejša vlaganja sredstev, s katerimi se nobena investicija v gospodarstvu ne da primerjati.

— Kaj ste v RTI naredili, da se razmere na tem področju izboljšajo?

Predvsem se zavzemamo za spremembo tistih določil v pravilniku,

ki »izloča iz igre« dober del potencialnih novatorjev. Obenem se zavzemamo za to, da bo miselnost o potrebi po pospeševanju te dejavnosti prodrla v samoupravne in vodstvene sfere, ker redki intuzijasti sami tega ne bodo zmogli. O problemih, ki zahtevajo sodelovanje družbenopolitičnih organizacij, smo poročali na svetu ZK delovne organizacije in smo na izvršnem svetu sindikata pripravili nekaj predlogov, s katerimi upamo, da bomo to dejavnost še pospešili, čeprav moramo ugotoviti, da je v zadnjih dveh letih število prijav začelo kazati določeno tendenco naraščanja.

Po sklepu ZK delovne organizacije bomo zaposlili poklicnega predsednika komisij za reševanje predlogov, kar pa je problematično glede na to, da delovno mesto zahteva znanje s področja tehnologije, strojništva, poznavanje pravilnikov in sporazumov, veselje do takega dela in politično zrelost. Če pri tem upoštevamo še našo željo po razširitvi te dejavnosti na področje transfera tehnologije, potem je problem izbire delavca za tako delo še večji.

— Kaj pa spada v področje transfera tehnologije?

Najbolj enostavno povedano je to vsa dejavnost, ki se ukvarja z nakupi ali s prodajo znanja, licenc, know-how in drugih oblik industrijske lastnine.

V modernem času se tej dejavnosti posveča vedno več pozornosti, ker je izmenjava znanja pri vse večji odprtosti pomemben dejavnik v razvoju. Na zahodu imajo večja podjetja oddelek za industrijsko lastnino, ki je sestavni del vodstva podjetij in odločilno vpliva na poslovno politiko v zvezi s prodajo ali nakupom licenc. Pri nas ima tak oddelek Iskra in zaposluje osem delavcev (5 DIDM, 3 administratorje).

— Kako se kupuje ali prodaja licenca?

Kot za vsako blago, veljajo tudi tu zakoni ponudbe in povpraševanja, od katerih je odvisna cena licence. Tisti, ki prodaja, želi iztržiti čim več, kupec pa se z njim pobota za toliko nižjo vsoto in toliko ugodnejše pogoje, kolikor bolj je kos takšnemu poslu. Pred sklepanjem pogodbe se oba partnerja drug drugega dobro »obdelata« z vseh vidikov in, če je kupec strokovno na nizki ravni, bo plačal več, ker ne razpolaga z dovolj podatkov, da bi argumentirano znižal ceno. S tem je seveda kupec vložil v razvoj prodajalca, namesto v svojega, kar bo povečalo razliko v razvitosti med obema. Švica npr. živi pretežno od prodaje znanja in se na ta račun razvija hitreje od mnogih držav, ki imajo več lastne industrije.

— Ali to pomeni, da z nakupom licence vedno izgubimo?

Predvsem nakup licence je lahko vzpodbuda za lasten razvoj in hitrejšo realizacijo določenih programov, ne sme pa postati moda, ker ima lahko za posledico omrtvičenje lastne ustvarjalnosti. Gre za to, da se od primera do primera mora temu vprašanju posvetiti pozornost z vseh zornih kotov in upoštevati, da odločitve o nakupu licence niso preproste.

— Najbrž bi si Sava težko privoščila lasten razvoj radialne pnevmatike?

V celoti najbrž zelo težko, v ožjem smislu razvoja izdelka pa so savski strokovnjaki razvili radialne plašče brez licence, ki jih je tudi Semperit ocenil kot dobre.

Za celo »inovacijsko verigo« pa je bila Sava leta 1968 na tem področju prešibka, da bi jo sama izpeljala do obsega, kakršnega imamo danes.

— Ali ste poskusili svoje znanje plasirati drugim, da bi ga prodali?

Kakor premalo poznamo zakonitosti in kompleksnost kupovanja znanja, tako smo omaterji tudi, če gre za prodajo znanja.

Nekajkrat smo že ugotavljali, da s priključenimi delovnimi organizacijami nimamo razčiščenih pojmov o prenosu industrijske lastnine, t. j. tehnološke dokumentacije, konsultinga, inženiringa, kar je povsod v svetu predmet transfera. Vsakomur pa je jasno, da za osnovno sredstvo, ki bi ga prenesli v drugo delovno organizacijo, morajo biti razčiščeni dohodkovni odnosi, ali da se osnovno sredstvo proda, znanje pa je tudi osnovno sredstvo, čeprav ga ne znamo ovrednotiti. Kako ga vrednotijo drugi, smo se naučili na nekaj primerih ponudb za nakup licenc, to pa je tudi vse.

Pripravljamo tudi projekt za izgradnjo tovarne velopenvmatike v SRI Lanki, ki bo, če uspejo, prvi primer znanja v tujino. Žal pa moramo ugotoviti, da tudi tu še nismo profesionalci in da je bila cena znanja določena precej »na palce«, kar lahko povzroči, da ne bomo konkurenčni drugim ponudnikom ali pa bomo premalo iztržili v primerjavi z vloženi napor.

prihranek. Pridobljeno spoznanje se hrani za trenutke, ko se bo porodila nova ideja, ki bo ob že nakoplenem znanju morda pripomogla k hitrejšemu odkritju novih rezultatov.

— V kakšni meri se ukvarjajo z inovacijsko dejavnostjo pri nas in v svetu?

Takoj na začetku moramo razmejiti med nekaterimi pojmi, da bo mogočih nesporazumov čim manj. Predvsem moramo razlikovati razvojno, inovacijsko ali ustvarjalno dejavnost, ki ima za cilj, kot že imena povejo, razvoj obstoječega stanja, uvajanje novosti, skrb za pozitivne spremembe od dejavnosti, ki ima za cilj vzdrževanje obstoječega stanja, odpravljanje tekočih problemov in skrb za izpolnjevanje tekočih obveznosti. Na področju tehnologije torej pod inovacijsko dejavnostjo razumemo vsa prizadevanja za doseganje boljših tehnoloških rešitev, ki prinašajo napredek v odnosu na obstoječe stanje. Inovacijski proces, ki pripelje do končnega cilja t. j. do inovacije v najširšem pomenu besede, pa je proces, ki je le redko samo tehnološkega značaja. Praviloma je v inovacijsko »verigo« treba vključiti celo vrsto funkcij, od raziskave trga, preko izbire surovin, optimalne tehnologije, inženiringa, ekonomske obdelave, priprave ustreznih kadrov in seveda racionalno organizacijo, ki to vključevanje posameznih funkcij zagotavlja. Razumljivo je, da je končni uspeh inovacijske dejavnosti posledica uspešnosti najmanj uspešnega dela v tej »verigi«. Še tako zanimiva ideja o razvoju novega proizvoda npr. ne bo dala rezultata, če izdelka ne bo mogoče plasirati na trg, ker ga potrošnik iz kakršnegakoli razlo-

Ker je v našem interesu, da znanje kar najkoristneje uporabimo, bo naša bodoča usmeritev morala biti tudi njegova organizirana prodaja, zato se tudi zavzemamo za oddelek, ki bi se s tem poklicno ukvarjal. Mogoče se bo komu zdelo, da je za tako dejavnost pri nas še prezgodaj, vendar se moramo zavedati, da bi tak oddelek začel dati pozitivne rezultate šele, ko se strokovno usposobi, kar pa je proces, ki lahko traja več let. Takrat pa ga bomo gotovo rabili.

Delo kluba štipendistov

Šolsko leto se je pričelo že pred več kot tremi meseci in s tem se je začelo tudi delo v okviru kluba štipendistov. Nekaj naših članov je v lanskem šolskem letu končalo šolanje in so sedaj že zaposleni v delovni organizaciji. Seveda pa smo dobili tudi nekaj novih članov, ki bodo letos prvič prejeli štipendijo. Tako klub v letošnjem šolskem letu šteje 86 štipendistov.

Delo smo pričeli v mesecu oktobru, ko se je sestel odbor kluba in si razdelil naloge glede priprave redne letne konference. Sestavili smo tudi predlog novih članov odbora kluba štipendistov. 31. 10. 1976 smo imeli v novi upravni zgradbi redno letno konferenco. Štipendistom, ki so bili prisotni, smo člani odbora poročali o delu v minulem letu, nato pa se je razvila živahna razprava glede sestave programa kluba štipendistov za letošnje šolsko leto. Predlagana so bila številna predavanja, ki naj bi štipendistom delovno organizacijo Sava čim bolj približala. Prav tako smo razpravljali o izletih ter strokovnih ekskurzijah, ki jih bomo organizirali v tem šolskem letu. Velik poudarek smo dali sodelovanju z mladinsko organizacijo Save. Izraženih je bilo veliko želja po vključevanju štipendistov v akcije, ki jih prirejajo savski mladinci. Na redni letni konferenci smo razrešili stari odbor kluba štipendistov in izvolili člane za nov odbor.

Prisotni štipendisti so dobili tudi značke tovarne Sava, kdor pa je želel, je lahko dobil karto za obisk zimskega bazena.

Ob koncu decembra smo v domu JLA priredili novoletno zabavo, ki je bila namenjena predvsem spoznavanju štipendistov med seboj. Med prijetno glasbo smo priredili tudi dve tekmovalni, ki sta že tako prijeten večer še popestrili. Prvo tekmovalje je bilo šaljivo. Drugo tekmovalje pa je bilo resnejšega značaja. Pripravili smo šest vprašanj s kulturnega in šest vprašanj s športnega področja. Tekmovalci so pokazali dokaj veliko poznavanje naših kulturnih dogodkov in pa športnikov, ki sodijo v vrh svetovnega športa. Izkazali pa so se tudi v poznavanju glasbe, tako da je imela komisija precej težko delo ob razdelitvi praktičnih nagrad, uporabnih pri študiju.

Zelo smo bili veseli, ker so se zabave udeležili tudi nekateri predstavniki savskih mladincev in nam dali več koristnih nasvetov glede delovanja kluba v bodoče.

Letošnji program kluba štipendistov predvideva veliko predavanj, strokovnih ekskurzij in seveda prav tako zabav in izletov. Vsi štipendisti želimo, da bi nam v tem šolskem letu uspelo izvršiti čim več zadanih nalog.

**Predsednik kluba
Lidija Hladnik**

je s tem, ko odvajajo 0,5 % bruto osebnega dohodka za solidarnostne štipendije, problem štipendiranja rešen, in kadrovske štipendije niso razpisovale. S tem se je še povečalo število štipendistov solidarnostnega sklada, ker družbeni dogovor določa, da dijaki oziroma študent lahko prejema solidarnostno štipendijo eno leto, potem pa se mora javiti na razpis kadrovske štipendije.

V naši delovni organizaciji s podpisom družbenega dogovora kadrovske štipendije nismo omejili. Trenutno je sklenjenih 86 pogodb o štipendiranju, in sicer: 39 na srednjih šolah, 8 na višjih šolah in 39 na visokih šolah oziroma fakultetah; od tega je 46 dijakov in študentov usmerjeno v tehnične poklice, 40 pa v družbenoekonomske.

Višina kadrovske štipendije je odvisna izključno od učnega uspeha dijaka ali študenta. V družbenem dogovoru je višina štipendije izražena v točkah, katerih vrednost se vsako leto spreminja glede na povišanje življenjskih stroškov. Vsi štipendisti s kadrovske štipendije, ki so doma iz socialno šibkih družin, imajo pravico do razlike iz solidarnostnih sredstev. Naših štipendistov, ki uveljavljajo to razliko, je okoli 30. V letu 1976 je bila najnižja kadrovska štipendija 550.—, najvišja pa 1.330.— din.

Glede na to, da je namen kadrovske štipendije ta, da dobimo čimboljši kader, pri izboru ne moremo zbirati le med socialno šibkim kandidati, čeprav jim ob enakovrednih rezultatih testiranja ali učnega uspeha ob podelitvi štipendije dajemo prednost.

O podelitvi štipendij, o problemih, ki se pojavljajo pri štipendistih in o učnih uspehih le-teh razpravlja in odloča svet za izobraževanje in socialno varstvo na nivoju delovne organizacije. Tako je svet na svoji seji dne 28. decembra 1976 obravnaval poročilo o učnih uspehih štipendistov v šolskem letu 1975/76.

Iz poročila je razvidno, da so naši štipendisti dokaj dobri dijaki oziroma študentje. Npr. med študenti FNT — kemija in kemijska tehnologija je kar 10 takih, ki imajo poprečno oceno vseh opravljenih izpitov in vaj od 8,2 do 8,9, sicer pa so

vsii študenti višjih in visokih šol s poprečno oceno okrog 7. Štipendisti srednjih šol so večinoma dijaki z dobrim učnim uspehom, nekaj med njimi je tudi prav dobrih. Pri srednješolskih skoraj ni težav zaradi prehoda v višji letnik, medtem ko se pri študentih zgodi, da obveznosti iz pogodbe eno leto mirujejo, ker ne opravijo vseh pogojev za vpis v višji letnik.

V šolskem letu 1975/76 je šolanje po pogodbi o štipendiranju zaključilo 10 študentov, od tega 12 srednje šole in 7 višje ali visoke šole. Vsi razen dveh, ki nadaljujejo redni študij na I. stopnji, so se že zaposlili; nekaj fantov je na odsluženju vojaškega roka.

Po sklenjenih pogodbah o štipendiranju so štipendisti dolžni vsako leto opravljati enomesečno počitniško prakso. Prakso opravljajo v oddelkih, kjer si lahko pridobijo praktično znanje glede na smer in stopnjo študija. Ugotavljamo, da so v nekaterih oddelkih premalo pozorni do praktikantov in jim ne dajo možnosti za bolj konkretno spoznavanje dela; ne zavedajo se, da so praktikanti — štipendisti naši bodoči strokovni delavci, ki že na praksi spoznavajo delo in ljudi, da bi se po končanem šolanju lažje vključili v kolektiv. Praktikanti prejmejo za opravljeno prakso tudi nagrado (v letu 1976 je bila najnižja 750 din, najvišja pa 1.500 din), ki je odvisna od stopnje šole, prizadevnosti, pridnosti in odnosa do dela in sodelavcev, ki ga praktikant pokaže na obvezni praksi.

Vsi naši štipendisti so združeni v klubu štipendistov. Namen tega kluba je, da bi se štipendisti med seboj čimbolj spoznali, čimprej spoznali organizacijo, samoupravljanje, proizvodni proces in ljudi v tovarni, kjer bodo po končanem šolanju zaposleni. Eenkrate mesečno se zberejo na sestanku, kjer obravnavajo tekoče probleme; na njihovo željo pa jim preskrbimo tudi predavatelja na temo o samoupravljanju, organizaciji, tehnološkem postopku, izobraževanju in kadrovske zadeve in podobno. Tesno sodelujejo z mladinsko organizacijo in se po svojih možnostih vključujejo tudi v športne dejavnosti naše tovarne.

Dragica Repina

Štipendiranje v naši delovni organizaciji

Od leta 1974 dalje je v veljavi družbeni dogovor o štipendiranju dijakov in študentov. Po tem dogovoru ima skoraj vsak dijak oziroma študent pravico do štipendije, bodisi solidarnostne bodisi kadrovske.

Vse delovne organizacije so dolžne v skladu z družbenim dogovorom oziroma podpisanim samoupravnim sporazumom odvajati 0,5 odst. bruto osebnega dohodka na poseben žiro račun pri Skupnosti za zaposlovanje, ki izplačuje solidarnostne štipendije. Na te štipendije je velik naval predvsem zato, ker se mnogi dijaki in študentje raje odločajo za solidarnostno štipendijo, ki

jo dobivajo skoraj brez obveznosti. Družbeni dogovor namreč določa, da je edini kriterij za pridobitev solidarnostne štipendije materialni položaj prosilca, pri tem pa ni pomemben niti učni uspeh, deficitarnost poklica, mnenje poklicnega usmerjevalca glede smeri šolanja posameznika in podobno. Glede na navedeno so že predvidene spremembe družbenega dogovora, ki bodo odpravile slabosti ali vsaj omilile stanje solidarnostnih skladov posameznih občin.

Tudi na področju kadrovske štipendije se kažejo slabosti. Mnoge delovne organizacije so menile, da

Slovensko in slovansko gasilstvo

K uveljavljanju slovenskega vpliva v gasilstvu avstro-ogrske monarhije je po svoje pomagalo tudi ostalo slovansko gasilstvo, zlasti češko. Od 14. do 16. avgusta 1903 je gasilsko društvo v Pragi proslavilo petdesetletnico obstoja. Na proslavi je bilo zbranih 16.000 gasilcev, med katerimi so bili tudi Slovenci Trošt, Stricelj, Barle in drugi.

Češko gasilstvo je imelo takrat že več kot tri tisoč društev z 89.000 člani, na Češkem pa je bilo takrat tudi nad šestdeset podjetij, ki so izdelovala gasilsko orodje in opremo.

Vse to je naše zastopnike zelo navdušilo, še bolj pa številni nagovori in pozdravi. Zastopnik slovanske gasilske zveze Čeh Micklek je v razgovoru pozval Slovence, naj store vse, da bo tudi zveza na Kranjskem postala slovanska in pristopila k tej množični gasilski zvezi. S tem bi se še okrepila in razširila slovansko vzajemnost in sodelovanje. Na občnem zboru slovanske gasilske zveze 14. avgusta 1904 v Po-

stojni je o odnosih z avstrijsko državno gasilsko zvezo govoril Franc Barle.

Opozoril je na čudno postopanje te zveze proti Slovanom. Tako se je pričelo politično delovanje v gasilstvu. Poleg tega pa je še državna zveza odpovedala zborovanje v Ljubljani, zato, ker je ljubljansko društvo vpeljalo slovansko poveljevanje.

Proti nemškemu vplivu pa so nastopili še Čehi in Poljaki, ki so postavili naslednje zahteve:

1. Odbor zveze kranjskih gasilskih društev mora takoj prekiniti stike z avstrijsko gasilsko državno zvezo;

2. Odbor zveze se mora povezati z zvezo slovanskih prostovoljnih gasilskih društev.

Ivan Petrič

P. S.

Iz tega kratkega članka je razvidno, da so se tudi naši predniki borili podobno, kakor se danes borijo naši rojaki na Koroškem.

Ob koncu decembra so bili na obisku v Savi sindikalni delavci — poverjeniki iz koprškega Tomosa. Z družbenopolitičnimi delavci iz Save so se pogovarjali o izkušnjah pri delu. Ob koncu so si gostje z zanimanjem ogledali nekatere dele proizvodnje.

DAN JLA PRAZNIK NAS VSEH

Na ukaz vrhovnega poveljnika NOV Jugoslavije Josipa Broza Tita je bila v majhnem bosanskem mestecu Rudo 2. 12. 1941. leta ustanovljena Prva proletarska narodnoosvobodilna udarna brigada. V spomin na ta dogodek praznujemo 2. december kot dan jugoslovanske ljudske armade.

uspehe, ki ste jih dosegli pri tekmo vanju »Izbiramo najboljšo vojaško enoto« v ljubljanskem armadnem področju. Rezultati, ki ste jih dosegli, so bili plod skupnih naporov, so pa rezultat resnega in prizadevnega dela vojakov za zgled drugim vojaškim enotam. Upam, da boste drugo leto dosegli prav take uspehe

Polkovnik Momčilo Marjanac, komandant kranjskega garnizona, se je nato v imenu vseh zahvalil za priznanja, ki jih obvezujejo, da se bodo še bolj potrudili pri izvrševanju nalog, ki jim jih nalaga družba in zveza komunistov. »Vse, kar smo storili, smo delali s srcem, za bratstvo in enotnost naših narodov.«

Ob prazniku vseh naših vojaških enot smo zastavili enemu izmed vojakov vprašanje: Kaj mu pomeni biti vojak in kaj mu pomeni dan JLA? Tov. Miodrag Kostić iz Čačka je odgovoril: »Biti vojak pomeni čuvati domovino, doživeti vojaško življenje, ki je enkratno. Dan JLA pa je praznik vseh vojaških enot, to je dan, ko so najboljše enote in posamezniki nagrajeni, to je dan, ko je tudi hrana boljša kot običajno, to je dan, ko gremo lahko v mesto, v kino, med občane.«

Nato je prebral brzojavko, v kateri vrhovnemu poveljniku oboroženih sil Jugoslavije maršalu Titu vojaki iz Kranja čestitajo za 35-letnico ustanovitve NOV in za imenovanje doktorja vojaških ved z željo da bi jih še dolgo vodil.

Ob koncu slovesnosti ob praznovanju dneva JLA smo bili vsi prisotni povabljeni na šumadijski čaj in vojaški pasulj.

Jože Vratarič

Proslave ob 22. decembru se je udeležilo nad tisoč Kranjčanov in okoličanov. Kranjska kasarna je bila tiste dni odprta za »civile«.

Ob tem prazniku so bile številne prireditve, proslave, sprejemi, srečanja prebivalstva s pripadniki oboroženih sil. Na prireditvah so sodelovali pionirji, mladi in starejši prebivalci, da bi počastili spomin na drugo svetovno vojno in borbo narodov in narodnosti Jugoslavije za svobodo.

Vojašnica Stane Žagarja v Kranju je bila ta dan praznično okrašena in urejena, saj so jo obiskali mnogi občani gorenjske regije. Na vsakem koraku je bilo čutiti praznik — dan JLA. Med gosti v vojašnici so bili tudi poveljnik ljubljanskega armadnega področja tov. Franc Tavčar-Rok, sekretar izvršnega komiteja predsedstva CK ZKS tov. Franc Štenc, predstavniki gorenjskih občin, delovnih organizacij iz Kranja, mladinskih organizacij, pionirjev, Plinarskega društva, borcev Prešernove brigade in mnogi drugi, med katerimi je bilo tudi veliko Savčanov.

Na slovesnosti je tov. Franc Tavčar-Rok med drugim dejal: »V prijetno zadovoljstvo mi je, da vam lahko čestitam ob 35. letnici ustanovitvi naše ljudske armade in za

in ohranili naslov najboljše enote v ljubljanski armadni oblasti.«

Gostje, vojaki in starešine so v nadaljevanju proslave pozdravili podeljevanje medalj, pohval, plaket, denarnih nagrad, še posebno nagradne dopuste za najboljše vojake. Med priznanji, ki so jih prejeli vojaki in starešine garnizona, je bila najpomembnejša prehodna zastavica in pokal, ki ju je prejel komandant Momčilo Marjanac za uspehe, ki so jih dosegli pri krepitvi moči JLA, sodelovanja z občani, družbenopolitično dejavnost, športne uspehe itd. Garnizon je prejel tudi pohvalo zveznega sekretarja za ljudsko obrambo generala Nikola Ljubičiča ter zlato plaketo. Predstavniki občinske skupščine Tolmin se je vojakom in starešinam garnizona zahvalil za pomoč Posočju ter zaključil z besedami: »Ostali boste zapisani v srcih ljudi, ki ste jim nesebično pomagali!«

Tov. Filip Majcen je vojakom in starešinam v imenu kolektiva Save čestital za praznik JLA in izrazil upanje, da bo sodelovanje med Savo in garnizonom tudi v bodoče uspešno.

V počastitev praznika JLA in tudi našega praznika smo v drugi polovici decembra obiskali vojake — graničarje na Jezerskem vrhu.

Stražarji naše meje so nas, kot vedno doslej, pristrčno sprejeli. Pozdravili smo se kot stari znanci, kar tudi ni posebnost, saj je sodelovanje med Savo in graničarji že vrsto let uspešno.

V zanimivem razgovoru o odgovornem in nevarnem delu graničarjev, ob petju in plesu je popoldne hitro minevalo. Včasih je pogled za trenutek obstal na belih vrhovih gora, obsijanih s soncem, na prijaznih nasekljih v dolini, na prostranih gozdovih, in utirila se je misel, kako lepa je naša svobodna domovina.

Na krajši slovesnosti je graničarjem predsednik delavskega sveta delovne organizacije tov. Tone Bajuk predal plaketo Save za njihovo uspešno opravljanje delovnih dolžnosti ter jim zaželel veliko uspehov pri čuvanju naše domovine.

Cas obiska je minil in posloviti smo se morali. Vračali smo se v dolino, prepričani, da je meja budno varovana, da pa bi jo, če bi bilo potrebno, branili vsi delovni ljudje in občani naše samoupravne skupnosti, da bi ohranili svobodo in samostojnost, bratstvo in enotnost narodov in narodnosti Jugoslavije, ki je bilo priborjeno s tolikimi žrtvami.

Med graničarji in Savčani se prepletajo že tradicionalne vezi. Spominski posnetek pa je neizogiben.

Kako bo s stanovanji v prihodnje?

(Nadaljevanje s 1. strani)

1977/78. V analizi je zajetih vseh 234 prosilcev in je pri njej najbolj presenetljivo dejstvo, da se jih je le pet načelno odločilo za odkup stanovanja.

Osnovna ugotovitev analize je naslednja: kljub pospešenemu reševanju stanovanjskih razmer v preteklih letih se število prošelj ne zmanjšuje, ampak celo narašča. Vzrokov za to je več. Na prvem mestu je zaposlovanje delavcev iz drugih krajev. Tem je treba pomagati, da najdejo primerno stanovanje. Delno ta problem rešujemo z namestitvijo v našem samskem domu. Zaradi pomanjkanja kapacitet je bil v letošnjem letu dom nadzidan in je s tem bilo pridobljenih 53 novih ležišč, tako, da je v njem skoraj 160 ležišč. Poleg teh pa ima Sava še 40 ležišč v samskem domu v Škofji Loki in 20 v samskem domu Tekstilindusa v Stražišču. Ti samski delavci si po določenem času začno ustvarjati družine, torej je njihov stanovanjski problem rešen samo začasno. Tudi fluktuacija je zelo pomembna pri reševanju stanovanjske problematike. Delavci z urejenimi stanovanjskimi razmerami odhajajo, na njihova mesta pa prihajajo novi, ki v večini primerov nimajo trajnejše rešenih teh problemov. Dogaja se celo, da se delavec zaposli v Savi samo zato, ker je slišal, da je čakalna doba za stanovanje vnaši delovni organizaciji približno tri leta.

V zadnjih letih smo skupno s samoupravno stanovanjsko skupnostjo rešili stanovanjsko vprašanje približno 500 delavcem (z dodelitvijo stanovanj in posojil). Kljub temu pa

predvidevamo, da bomo do leta 1980 morali priskrbeti še približno 400 stanovanj za že zaposlene delavce. V ta namen bo oddelek za socialno varstvo in družbeni standard predlagal samoupravnim organom delovne organizacije, da se višina sredstev, ki jo odvajamo za reševanje stanovanjskih vprašanj, ne bi zmanjšala pod 9 % od bruto osebnega dohodka (doslej se je odvajalo 11 do 13 % od bruto osebnih dohodkov). Nadalje bi bilo potrebno razmisliti o možnosti, da se v naši delovni organizaciji zaposle tudi zakonci že zaposlenih delavcev.

Po predvidevanjih bomo v letu 1977 pridobili 40 novih stanovanj, z izpraznitvijo nekaterih starih družbenih stanovanj in zamenjavo pa bomo skupno rešili 60 prošelj. Tu velja še posebej omeniti, da so v oddelku za socialno varstvo in družbeni standard zelo zainteresirani za zamenjavo, saj pridobe veliko starejših družbenih stanovanj, kjer je stanarina manjša in bolj dostopna poprečnemu zaslužku. Nekateri prosilci že ob priglasitvi prosijo za takšna stanovanja, saj so v večini primerih seznanjeni z višino stanarin, s stroški ogrevanja in drugimi izdatki, ki v novem naselju na Planini niso ravno majhni.

Načrti so veliki in izvedljivi, če se bomo držali začrtane poti. Tako kot na tem področju si strokovne službe s tega področja prizadevajo reševati problematiko na zdravstvenem in socialnem področju, v varstvu pri delu, dopolnilnem izobraževanju, ustreznem nagrajevanju in podobnem. To pa je samo del pogojev, ki vplivajo na delovno zmogljivost, zbratost med delom in dobro počutje delavca Save.

S prizadevanji vse naše družbene skupnosti v zadnjih letih dosti hitreje rešujemo stanovanjske probleme naših delavcev. Na sliki: naše sodelavke in sodelavci so se pred kratkim vselili v nova stanovanja na Planini.

4. Z delovnimi organizacijami, kjer so zaposleni zakonci prosilcev, bo potrebno še bolj navezati stike za skupno reševanje.

5. Še vedno se opaža preseljevanje delavcev iz drugih delovnih organizacij na Gorenjskem v Savo zaradi znatnega obsega reševanja stanovanjske problematike pri nas.

6. Med nezaposlene delavce bo potrebno vključiti tudi zakonce prosilcev, če so ti zaposleni v delovni organizaciji, ki niso pripravljene reševati stanovanjskih vprašanj.

7. Ker imamo zelo malo prosilcev z nizkim osebnim dohodkom in zaradi tega ne pridejo v poštev pri dodelitvi stanovanja iz solidarnostnega sklada, se moramo opirati na lastna sredstva in kredite iz družbenih sredstev.

8. Na razpise solidarnostnega sklada se prijavlja še vedno premalo prosilcev, ki spadajo v kategorijo mlade družine. Osnovni vzrok neprijavljanja so samo enosobna stanovanja, ki jih lahko pridobijo.

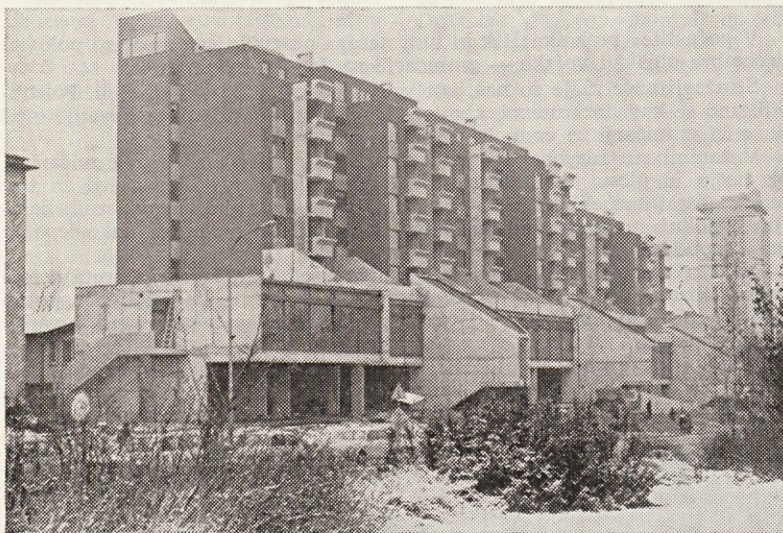
9. Večina privatnih lastnikov stanovanj podnajemnikov ne prijavlja stalno in to prosilce tudi onemogoča pri prijavah na razpis solidarnostnega sklada, kjer je to eden od pogojev.

10. V glavni sezoni 1977/78 se pri Domplanu naroči 40 novih stanovanj. Izven Kranja se za potrebe naših delavcev naroči sledeča stanovanja:

1. garsonjero
2. 2-sobni ali 3-sobna
3. 1 2-sobni + kabinet (Vrhnika)

11. Za vsa naročena stanovanja se iz združenih sredstev pri Samoupravni stanovanjski skupnosti najame kredit v višini, ki bo po razpisu mogoč. Lastno udeležbo se zagotovi v višini, ki ne presega planiranih sredstev v skladu skupne porabe.

12. Zaradi povečanih osebnih dohodkov in povečane cene kv.m stanovanjske površine se spremeni lestvica za izračun prispevka pri pridobitvi družbenega stanovanja.

Tudi v H-8 štiri stanovanja za Savčane

ZAKLJUČKI ANALIZE

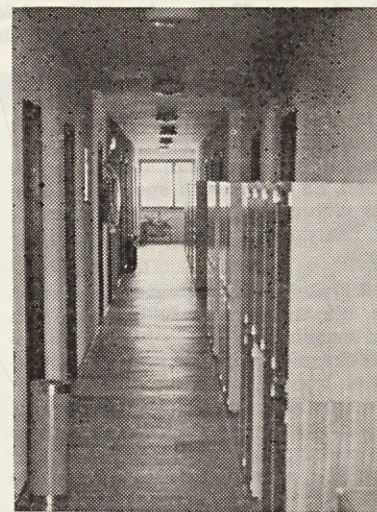
Po analizi bi problematiko pri reševanju stanovanjskih vprašanj 234 prosilcev strnili v naslednje zaključke:

1. Število nerešenih stanovanjskih vprašanj se kljub intenzivnemu reševanju v zadnjih letih ne premakne na boljše. Vsako leto dobimo kljub 100 rešenim prošnjam približno enako število novih. Vzroki temu so velika fluktuacija, zaposlovanje delavcev iz oddaljenih krajev, ukrepi za zmanjšanje individualne gradnje, nesodelovanje nekaterih organizacij združene-ga dela pri skupnem reševanju.

2. Na osnovi podatkov o stanovanjskih razmerah približno 100 delavcev stanuje v zelo slabih razmerah. Delavcev z daljšim delovnim stažem, ki imajo slabe stanovanjske razmere, je zelo malo. Ostali prosilci nimajo tako slabih stanovanjskih razmer, da ne bi mogli na stanovanje počakati še nekaj let.

3. Za sprotno reševanje stanovanjskih vprašanj bomo v naslednjih petih letih morali odvajati najmanj 9 % prispevek od bruto osebnih dohodkov.

Dohodek na družinskega člana	% od vrednosti stanovanja
do 1.500	0
od 1.500 do 1.650	5
od 1.650 do 1.800	6
od 1.800 do 1.950	7
od 1.950 do 2.100	8
od 2.100 do 2.250	9
od 2.250 do 2.400	10
od 2.400 do 2.550	11
od 2.550 do 2.700	12
od 2.700 do 2.850	13
od 2.850 do 3.000	14
nad 3.000	15

S tega hodnika so vhodi v sobe, kjer ima 53 naših delavcev novo domovanje

13. Naša delovna organizacija ima tudi 18 stanovanj, ki so izredno slaba, bilo bi jih nujno treba adaptirati in stanovalcem omogočiti minimalne bivalne pogoje. To so stanovanja na Savski 21, Savski 20 in Škofjeloški 8.

Za ta namen bi iz sredstev za stanovanjsko dejavnost namenili 300.000 dinarjev. Z Domplanom se je potrebno dogovoriti za skupne investicije, ker so potrebna sredstva za adaptacijo teh stanovanj najmanj 600.000 din.

Delo osnovne organizacije sindikata v RTI, TS in SKZ

Namen tega članka je oceniti delo sindikalne organizacije v preteklem obdobju.

Mirno lahko trdimo, da se je naša osnovna organizacija v tem mandatsnem obdobju uveljavila in upravičila svojo družbeno vlogo.

Ugotovimo lahko, da so sindikalne skupine z uresničitvami sklepov sindikalne konference opravičile svoj namen, čeprav so bile ponekod manj, drugje pa bolj aktivne. Kljub kritičnim pripombam lahko trdimo, da so se razmere izboljšale. Kritično pa je, da moramo posebej poudariti, da so sodelavci v posameznih strokovnih odelkih premalo vključeni v politično dejavnost v okolju, kjer delajo. V prihodnje bomo morali posvetiti več pozornosti medsebojnim odnosom, čeprav nekaterim ni všeč, da bi se navzven slišalo, da odnosi niso taki, kot bi morali biti.

Vedno znova ugotavljamo, da se inovacijska dejavnost ne premakne na bolje, čeprav imamo na tem področju velike rezerve. Nekaj uspehov je sicer bilo, kar pa ne more biti spodbuda za boljše inovacijsko delo. Zavedati se moramo, da premalo negujemo in razvijamo lastno tehnologijo ter da ne znamo ali nočemo organizirati novacijske dejavnosti. Za tako stanje je med drugim vzrok tudi nespodbudno nagrajevanje inovacij. Prav tako bi morali več pozornosti posvetiti poklicni inovaciji, saj so bili na tem področju doseženi marsikateri uspehi. Služba kakovosti in zanesljivosti je na svojem področju naredila velik korak naprej, vendar jo čaka v tozidih še veliko dela, ki bo uspešno opravljeno le s sodelovanjem vseh prizadetih; le na tak način se bo kvaliteta dela te službe povečala in zmanjšal izpad proizvodnje.

Razvojno raziskovalno delo zaostaja za proizvodnjo, ker vanj premalo vlagamo in je pri tem še čudno, da dosežemo vsaj nekaj pozitivnih rezultatov. Sodelavci v strokovnih odelkih si prizadevajo doseči korist-

ne rezultate, vendar jih pri njihovem delu ovirajo zastareli stroji in naprave ter slabi delovni pogoji. To je vzrok, da nas dobri strokovnjaki zapuščajo in iščejo delo drugje. So odvisnost raziskovalnega razvojnega dela, produktivnosti in rasti dohodka je nedeljiva, pri čemer moramo opredeliti interese slehernega tozda v programih raziskovalnega dela.

Odgovoriti je treba na pisanje našega glasila, ki je v zadnjem obdobju objavljalo članke, ki bolj ali manj opravičeno kritizirajo strokovni kader.

V preteklem letu je imel izvršni odbor osnovne organizacije sindikata deset sej, na katerih smo razpravljali o izvrševanju sklepov konference, medsebojnih odnosov, organizaciji praznovanja dneva žena, inovacijah, zakonu o združenem delu itd. V primerih, ko smo zadeve lahko urejali z medsebojnim dogovorom in razjasnjevanjem v kritičnih situacijah, sej izvršnega odbora ali sestankov sindikalnih skupin nismo sklicevali, temveč smo se medsebojno obveščali. Prav tako smo se udeležili vseh izobraževalnih akcij, ki so bile organizirane v okviru sindikalne organizacije. Članstvo je bilo obveščeno preko sindikalnih poverjenikov. Razen dveh sklepov so bili vse sklepi sindikalne konference izvršeni. Nismo uspeli izvršiti sklepa o izgradnji centralnega laboratorija, čeprav je idejna zamisel izdelana in tak laboratorij potrebujemo za uspešno delo.

Kljub temu, da je naša osnovna organizacija v preteklem obdobju dosegala lepe uspehe na vseh področjih njenega delovanja (kadrovska politika, aktivnost naših delegatov v samoupravnih organih, samoupravnih skupnostih, sodelovanje med družbenopolitičnimi organizacijami itd.), nam v prihodnje čaka še veliko odgovornih nalog, ki jih bomo uresnili s skupnimi prizadevanji nas vseh.

M. P.

Priznanje osnovni organizaciji ZSM Polizdelki TAP

V TAP je bil 18. decembra razgovor med predstavniki osnovne organizacije ZSM Polizdelki, predstavniki drugih družbenopolitičnih organizacij ter vodstvom skupnosti tozda.

V uvodnem delu je tovariš Viljem Žener pohvalil dobro delo mladih v Polizdelkih, ki so za svoje prizadevno delo dobili tudi nagrado republiške konference ZSM. Še posebno priznanje zasluži uspela delovna akcija v Polizdelkih, o kateri smo v našem glasilu že pisali; ta akcija je bila v času, ko smo bili zaradi okvare mikserja v težkem položaju in so bili odpori do nadurnega dela. Akcija je bila izraz enotnosti

in prizadevanja za čimvečji uspeh.

Predstavniki mladine so povedali, da so imeli posebno v začetku težave pri organiziranju in vključevanju mladih v aktivno delo. V njihovih prizadevanjih so jim pomagale druge družbenopolitične organizacije in vodstvo tozda. Mladinci so mesečno pregledovali rezultate svojega dela, se dogovarjali o nalogah za naprej ter določali konkretne zadolžitve za posamezna področja, kot to tehnološka disciplina, kvaliteta, urejenost delovnega okolja, itd. pri čemer so včasih sodelovali tudi starejši sodelavci.

Mladinci iz Polizdelkov se v prostem času malo sestajajo, ker večinoma delajo v treh izmenah. Kljub temu so organizirali nekaj športnih tekmovanj, ki so dobro uspela. Pri njihovem delu in večji aktivnosti v prostem času jih ovira tudi nerešeno vprašanje družbene prehrane v Savi in stanovanj. Izgradnja delavske restavracije in samskega doma je predvidena, vendar pa je vprašanje, kdaj bo to tudi uresničeno.

Tudi v prihodnjem obdobju čakajo mladince pomembne naloge. Predvsem, poleg akcij, ki jih sami organizirajo, večje sodelovanje na sindikalnih skupinah in zborih delavcev, prizadevanja za uveljavljanje varnostnih predpisov pri delu, zmanjšanje količine odpadnega materiala in s svojim doslednim delom vplivati na ostale sodelavce in odpravljati napake.

Peter Bogataj

Preteklo je trideset let! Na desni je naš prvi direktor Save tov. Makso Mikuš ob sedanjem direktorju Filipu Majcnu.

Obiskali so nas

Ob 75. rojstnem dnevu prvega direktorja Save tov. Maksa Mikuša, ki je bil v naši delovni organizaciji zaposlen od 1933 do 1960. leta, je bila 8. januarja organizirana skromna slovesnost. Udeležili so se je nekateri Savčani, ki so že več kot 30 let pri nas in drugi, ki so že odšli v pokoj, večino svojega življenja pa so preživel v Savi ter predstavniki družbenopolitičnih organizacij in vodstva Save. Zanimiva je bila primerjava med Savo med tremi desetletji in današnjo moderno tovarno, v kateri je zaposlenih skoraj 6000 delavcev. Tov. Mikuš je med drugim povedal, da so bili pogoji dela v povojnih letih bistveno drugačni ter da je bila Sava majhna ter da so se vsi zaposleni prizadevali za napredek in razširitev podjetja. Čudno je zvenelo, ko je povedal, da v nekdanjem obratu I Savčani niso imeli urejenega strojnega parka, da so se morali boriti za vsak kilogram surovin (nekaj sto kg kavčuka je veliko pomenilo), da so dalj časa delali v slabih vremenskih razmerah, saj jih streha obrata I ni ščitila pred dežjem in snegom.

V primerjavi z današnjo Savo je bila tista pred tremi desetletji res majhna. Danes se pogovarjamo o več kot dvesto milijardah prometa, je med drugim dejal tov. Filip Majcen, in v tem napredku in razvoju je vložena veliko vašega dela in prizadevanja. To kar je danes Sava ste z drugimi Savčani veliko let gradili tudi vi.

Izkoriščam to priložnost, da vam v imenu kolektiva Save izrečem zahvalo za vaš trud ter zaželim še veliko zdravih let.

Skromna slovesnost je bila namenjena našim delavcem, ki so bili že pred vojno ali pa med njo v Savi

Legenda in spomini

Januarja mineva 35 let od legendar dražgoške bitke, v kateri so se hrabri borci Cankarjevega bataljona, ki je bil ustanovljen 5. avgusta 1941. leta, v tridnevni bitki uspešno boril z več tisoč Hitlerjevimi vojaki in policisti. V bitki, ki je bila v prijetni hribovski vasi na južnih pobočjih Jelovica, je 200-članski Cankarjev bataljon dosegel nekaj edinstvenega: preprečeno je bilo množično izseljevanje in odložena začasna priključitev k rajhu. Dražgoška bitka je bila mogočen izraz

vendar jih je Stane Žagar uspel prepričati v pravičnost partizanskega boja. Kljub temu pa je strahopetni vaščan odhital v Selca do nemškega komisarja Mlinarja in mu poročal o prihodu partizanov, misleč, da bodo vaščani tako ušli nemškemu nasilju. Nemci so bili tako obveščeni o prihodu Cankarjevega bataljona v Dražgoše in partizani so takoj začeli s pripravami na politično in vojaško obrambo vasi. Se isti dan (1. januarja 1942.) so pripravili partizanski miting za vaščane in ustanovili

Veličasten spomenik dražgoški bitki. Ob njem se je tudi letos zbralo rekordno število ljudi, ki jim je govoril tov. Stane Dolanc

vere v svobodoljubne sile sveta, ki so ta boj podpirale. Veličina in uspeh gorenjskih partizanov sredi okupirane Evrope sta vlivala upanje v zlom fašizma. Borci pa v Dražgošah niso bili osamljeni. Tisoče mož in žena po Sloveniji in Jugoslaviji, po vsej Evropi, se je bojevalo za iste cilje; k temu so veliko pripomogli revolucionarji — heroji: Stane Žagar, Jože Gregorčič, Lojze Kebe, Jaka Bernard, Matija Blejec, Anton Dežman, Maks Krmelj in vrsta drugih organizatorjev partizanskih enot, ki so z akcijami in političnim delom med ljudmi preko komunistične partije in osvobodilne fronte krepili pomoč partizanom.

Pojdimo po poti Cankarjevega bataljona in še enkrat oživimo legendarno dražgoško bitko. Prihod partizanov v vas, ki je takrat štela okoli 80 hiš, je vaščane navdal s ponosom in obenem z strahom. Bali so se namreč fašističnega maščevanja,

dražgoško republiko. Vsak dan je donela partizanska pesem in v srce segajoče Žagarjeve besede, ki so boječe vaščane opogumile in ogrele za bližajočo se bitko. 8. januarja 1942. leta zvečer se je nemški stroj, ki je štel več tisoč do zob oboroženih fašistov, pognal proti Dražgošam. Bataljon je še pred zoro dobil ukaz, naj zasede položaje. Fronta se je raztegnila od Jelenšč, kjer je bil znameniti Bičkov vod, do Razpotja, kjer so bili borci Pečnikovega voda. Zaradi hudega mraza so borce zamrzovali celo mitraljezi in s tem še bolj otežkočali boj s sovragi. Bičkov vod, ki je branil vas pod skalo Jelenco (legendarna Bičkova skala), je imel najboljši pregled nad nemškimi premiki in marsikatera »bela pošast« je za vedno obležala v snegu. Nemci so namreč nosili bela zaščitna oblačila in so bili zato v snegu skoraj nevidni. Kljub temu pa so bili Nemci večkrat odkriti in nji-

Med udeleženci so bili tudi Savčani z otroci.

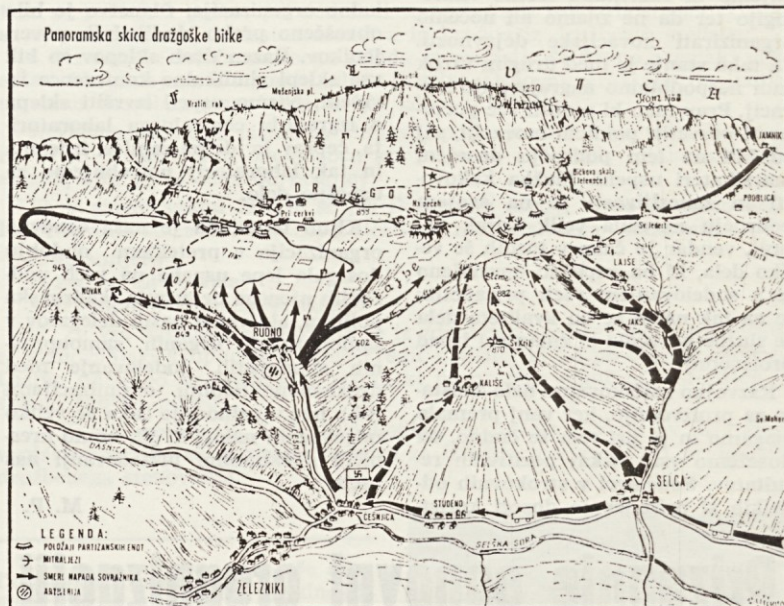
Pripadniki teritorialnih enot, milice, JLA in drugi na poti v Dražgoše

hove izgube znatne. Zato so pričeli z Rudnega obstreljevati Dražgoše z zažigalnimi granatami in pokazal se je prvi rdeči petelin. Vas je bila kmalu v plamenih in mukanje živine se je pomešalo z žvižganjem krogelj in grmenjem topov. Dva dni je trajalo obstreljevanje in šele tretji dan bitke so se Nemci uspeli nevarno približati vasi. Bataljon se je moral umakniti na Kališnik in Mošenjsko planino in z njim je odšlo tudi precej vaščanov. Bitka v Dražgošah je bila tako končana šele po tretjem dnevu bojev in Nemci so se razkropili po goreči vasi. Požigali so preostale hiše in senike in padli so

Ko vse se je balo in vse trepetalo, ste vi se uprli, pogledali srepo smrti v obraz!

In kar je le telo, se je razgorelo, zajelo v svoj ples je sleherno vas! Z ognjenim oralom ste rili v ledino, in tolklo, sejali z uporno roko, da v nas bi živeli ne več hlapčevali, zaraščeni krepko v to svojo zemljo!

V meglenem nedeljskem jutru, 9. januarja, so se občani Kranja in okolice napotili v partizansko vas Dražgoše nad Selško dolino. Med

prvi talci. Goreli so stoletni žulji trdnih hribovcev, ki nikoli nikomur niso želeli nič hudega. Nočno nebo nad Dražgošami je bilo obsijano z ognjeno barvo goreče vasi. Nemški napadalci so po umiku partizanov pobili 41 Dražgošanov, vas pa požgali in porušili. V tej tridnevni bitki je padlo devet partizanov, enajst pa je bilo ranjenih; Nemci so po svoji statistiki imeli 200 mrtvih in 400 ranjenih. Kljub veliki premoči — saj je najmanj 25 napadalcev prišlo na enega dražgoškega branilca — in občutnim žrtvam niso dosegli svojega namena. Cankarjev bataljon je ob majhnih izgubah po organiziranem, uspešnem umiku ostal celovit. Čeprav so po umiku partizanov Nemci presenetili del bataljona na Mošenjski planini, kjer je v hudem boju in mrazu padlo 12 partizanov, to ni spremenilo izida dražgoške bitke. Na januarske dogodke 1942. leta pa nas spominjajo besede, vklesane na visokem obelisku v Poljanah nad Skofjo Loko:

njimi je bilo tudi nekaj sodelavcev iz Save.

»Partizanska republika«, ki je letos že dvajsetič gostoljubno sprejela številne udeležence — bilo jih je okrog 5.000 — se je na svečanost dolgo pripravljala in tudi živela za ta veliki praznik.

Med gosti so bili borci Cankarjevega bataljona in drugi udeleženci NOV, vojaki, visoki družbenopolitični voditelji, planinci, športniki, pionirji in mladinci ter mnogi drugi.

Letoŕnja slovesnost je bila posvečena 35-letnici junaške borbe Cankarjevega bataljona, 85. rojstnemu dnevu tovariša Tita in 40. obletnici njegovega prihoda na čelo KPJ.

Številna udeležba je ponovno potrdila odločnost naše samoupravne družbe, da brani pridobitve NOV in vsega, kar imamo. Mladi rod je vzgojen v enaki politični smeri in je pripravljen dati vse za obrambo naše neodvisnosti, je med drugim dejal Stane Dolanc, sekretar izvršnega komiteja CK ZKJ in pokrovitelj slovesnosti.

Volitve v ZSM Vulkan

**LETNA KONFERENCA
ZSM JE POKAZALA
POLNO ENOTNOST
AKCIJE MLADIH
ZA PREDSEDNIKA ZSM
VULKAN
JE BIL IZVOLJEN
MIODRAG STEFANOVIĆ**

Po poročilu verifikacijske komisije se je letne volilne konference ZSM Vulkan udeležilo 34 delegatov iz vseh temeljnih organizacij ZSM ter naslednji gostje: Edo Gruđen, predstavnik Save Kranj, Mileusnih Milan in Verica Živković, predstavnika ZSM Ruma, Vitomir Pačarin, predstavnik mladih iz Rekorda — Rakovica, Slavomir Kostić, predsednik občinske konference ZSM Niš,

zlasti pa ne na zborih delovnih ljudi.

V preteklem obdobju ni bilo dovolj pozornosti do marksističnega izobraževanja.

Ugotovili so, da idejno-politično delo med mladimi počasi napreduje, če ni dovolj pozornosti do usposabljanja in izobraževanja mladih. Poleg planiranih javnih tribun, predavanj, so edina oblika idejnega izobraževanja politične šole in šola samoupravljalcev »Milentije Popović«. To šolo so mladinci obiskovali, prav tako tudi kadrovske seminarje o organizaciji ZSMS, ki ga je z uspehom zaključilo osem mladincev. Imamo tudi dva slušatelja politične šole, ki jo je organizirala medobčinska konferenca ZK.

Obhrad Lužanin, generalni direktor, Ljubiša Savić in Milisav Živković, direktorja tozdov, Dušan Bojičić, direktor sektorja za splošne posle in kadre, Milutin Urbančić, sekretar konference zveze komunistov ter sekretarja osnovne organizacije ZK Živadina Nejić in Vlada Jovanović.

Poročilo o dosedanjem delu organizacije ZSM je podal Saša Kamberović. Iz poročila samo naslednji izvleček.

Mladinska organizacija je imela svoj program dela, ki ga je izvajala, vendar rezultati niso zadovoljivi. Koordinacijska konferenca je v svojem mandatskem obdobju imela 20 sej, na katerih so razpravljali o vseh družbenopolitičnih akcijah. Ko govorimo o rezultatih dela, lahko omenimo dobro vodenje akcije »Mladi delavec — samoupravljalce«, za katero je ZSM dobilo pohvalo. V delovnih akcijah je sodelovalo okrog 200 mladincev, čeprav je bilo nekaj pomanjkljivosti in delo ni bilo usklajeno.

Iz evidence lahko ugotovimo, da je od 310 mladih (pod 27 let) članov ZSM 119 mladincev. Zaradi tega ostaja naloga, da se poveča število članov te organizacije, ki naj bi potem postali bolj aktivni. V organih upravljanja in v ostalih družbenopolitičnih organizacijah je zadostno število mladih, ki so tudi bili aktivni.

Iz poročila je razvidno tudi to, da ni bilo v zadotni meri (ali pa sploh ni bilo) reševano vprašanje standarda mladih. Niti eden izmed stanovaljskih problemov mladih ni bil rešen. Niti pri reševanju vprašanja delitve osebnih dohodkov mladih delavcev ni bilo dovolj pozornosti,

Sprejem mladih v ZK ni bil na posebni višini, čeprav je nekaj mladih bilo sprejetih v ZK. Vsekakor se mora pri vključevanju mladih bolj uveljavljati angažiranje organizacije ZSM. Predlagali so, da bi se za to bolj prizadevala komisija za idejno-politično delo. Šolanje kadrov iz delovnega razmerja je bilo urejeno samo za tiste, ki so potrebni skupnosti tozdov. Obstaja veliko zanimanje mladih za kulturo, pa tudi na tem področju ni bilo dosti narejenega, čeprav so poskušali organizirati dramsko sekcijo in druge kulturno-umetniške sekcije. Problem so bili prostori za delc sekcij. Vemo, da je dosti mladih, ki so člani kulturno-umetniške sekcije v mestu in so zelo aktivni.

V tem letu nismo imeli niti enega mladince na zveznih delovnih akcijah. Organizirane so bile delovne akcije lokalnega značaja, v katerih je sodelovalo malo mladincev.

V preteklem obdobju je komisija za šport in rekreacijo organizirala dva turnirja v velikem nogometu s 150 udeleženci in turnir v šahu. Vidne rezultate so mladi dosegli pri udeležbi na tekmovanjih v okviru delavskih športnih iger, v organizaciji občinskega sindikalnega sveta Niš.

Mladi so sodelovali na seminarjih in tečajih splošne ljudske obrambe in civilne zaščite.

Komisija ja sodelovanje z drugimi organizacijami mladih je odpravljala. Ni bilo povezave z Koordinacijskim odborom gumarskih industrij Jugoslavije kakor tudi ne z mladinskimi organizacijami drugih podjetij. Bilo je nekaj akcij v sodelovanju z organizacijo sindikata

Vulkana in ZK, kot so: sprejem štafete mladosti, polaganje vencev na spomenike ustreljenih rodoljubov v pretekli vojni in drugo.

V preteklem obdobju je bilo dosti narejenega v organizacijskem in kadrovskem vprašanju na nivoju koordinacijske konference ZSM, medtem ko so tozdi posvečali malo pozornosti urejanju stanja v samih osnovnih organizacijah ZSM; zaradi tega so odpadle mnoge akcije. Temu je veliko prispevala neaktivnost članov predsedstva ZSM, zaradi česar so bile tudi nekatere kadrovske spremembe. Delo predsednikov osnovnih organizacij ZSM je bilo kritično ocenjeno. Bili so problemi celo pri pobiranju članarine.

Informiranost je vsekakor prisotna, ker imamo tovarniški list, ki izhaja enkrat mesečno in ima mladinsko stran. Prav tako smo za informiranje uporabljali razglasno desko. Smo naročniki mladinskih časopisov Mladost in Zbivanje.

Po zaključku poročila o dosedanjem delu je tovarniški list, ki izhaja enkrat mesečno in ima mladinsko stran. Prav tako smo za informiranje uporabljali razglasno desko. Smo naročniki mladinskih časopisov Mladost in Zbivanje.

V razpravi so se javili s svojimi pozdravnimi govori predstavniki mladinskih organizacij, ki so bili navzoči na naši letni konferenci. Nato je govoril Obrad Lužanin, generalni direktor, ki je izrazil željo, da bi mladina bolj sodelovala v organi upravljanja, z gospodarskim vodstvom in družbenopolitičnimi organizacijami.

Plodne so bile razprave Miodraga Stefanovića, Vladimirja Jovanovića in Petra Miladinovića.

Volitve za novo vodstvo so bile izvedene organizirano in demokra-

tično, glasovali so z aklamacijo in soglasno za predlagane kandidate.

Za predsednika predsedstva koordinacijske konference ZSM Vulkan je bil izvoljen tovariš Miodrag Stefanović, delavec s srednjo strokovno izobrazbo iz tozda Vulkob.

Za sekretarja predsedstva koordinacijske konference ZSM je bil izvoljen tovariš Saša Kamberović, delavec s srednjo strokovno izobrazbo iz tozda Elastomer. Drugi izvoljeni člani predsedstva koordinacijske konference ZSM so naslednji mladinci in mladinke:

Svetislav Stojanović, tozd Gumotehna,

Dragoslav Jovanović, tozd Elastomer,

Zoran Petrović, tozd Elastomer, Slavica Antić, tozd Gumotehna,

Andjelina Pavlović, tozd Gumotehna,

Tomislav Rašić, tozd Vulkob,

Verica Živković.

Za predsednike komisij so izvoljeni naslednji kandidati:

1. komisija za razvoj družbenopolitičnih odnosov — Dragoslav Jovanović, tozd Elastomer,

2. komisija za ideološkopolitično delo in marksistično izobraževanje — Tomislav Rašić, tozd Vulkob,

3. komisija za kulturno zabavno življenje, šport in rekreacijo — Zoran Petrović, tozd Elastomer,

4. komisija za izvajanje delovnih akcij — Andjelina Pavlović, tozd Gumotehna,

5. komisija za sodelovanje — Svetlana Spasić, RZ SS.

Na konferenci so soglasno razrešili staro predsedstvo ZSM in odgovarjajoče komisije.

Nikola Djordjević

Pogovori o kadrovskih problemih v ZK

Člani delovne skupine OK ZKS Hranislav Dimitrijević, Olga Majcen, Tomislav Radovanović in Milutin Urbančić so imeli pogovore o stanju kadrov v ZK naše delovne organizacije ter o smernicah za bodoče delo.

Sklenili so, da je v ZK treba sprejemati več mladih delavcev iz obratov ali pa po priporočilu mladinske organizacije.

Povedali so, da je znano, da je v Gumotehni veliko število mladih delavcev, ki do sedaj niso bili vključeni v ZK in da je na tem področju treba bolj delovati. Da je sicer nekaj narejenega, potrjujejo sekretarji osnovne organizacije ZK, ki so povedali, da imajo nekaj vlog za sprejem v članstvo ZK; te vloge bodo v kratkem predložili v premislek članom osnovne organizacije ZK.

Nikola Djordjević

Kako se počutimo v novi tovarni pozamenterije

Čas hitro teče in na svečanost ob otvoritvi nove tovarne pozamenterije v Totri smo skoraj že pozabili. Proizvodnja se je utekla in kmalu se nam bo zdelo, da je bilo vedno tako, kakor je sedaj. Predno pa bomo začeli tako misliti, me je zamikal, da bi se malo pogovoril z delavci v novi tovarni ter iz pogovora z njimi spoznal, kaj je novi objekt v primerjavi z prejšnjimi pogoji dela prinesel pozitivnega in kaj bo treba še popraviti in dopolniti, da bo velika investicija izpolnila naša pričakovanja. Seveda moram poudariti, da so povzetki in ugotovitve, ki jih navajam, neuradne. So take, kakršne so mi povedali delavci kot svojemu sodelavcu; so pristne in zato bo med njimi tudi nekaj takih, nad katerimi bi se bilo treba zamisliti.

Začel sem v navijalnici. Tu so delavke mnenja, da so z novim delovnim prostorom precej pridobile. Boljša svetloba je, topleje je in manj prahu. Malo jih skrbe le organizacijske spremembe, ki se obetajo v proizvodnji, to je premeščanje na druga delovna mesta.

V osrednjem delu tovarne sta obe pletilnici: za tekstilne izdelke in za elastiko. To so veličastne dvorane, v katerih nekaj sto pletilnih strojev s svojim ropotom zelo otežuje pogovor. Delavke so z novimi delovnimi pogoji še kar zadovoljne. Skrajšale so se poti za dostavo preje in za odvoz metraže. Poleg tega so tudi pogoji za uvedbo kolektivne norme. Mnenja o uvedbi te kolektivne norme pa so deljena. Delavke, ki imajo smolo in so večkrat pri strojih, kjer delajo zahtevnejše artikle, se nad tem načinom nagrajevanja navdušujejo. Druge pa imajo pomisleke. »Ne bom delala za tiste, ki gredo vsako uro kadit, pit kavo, itd., itd.« Z uvedbo kolektivne norme v pletilnicah bi se v njih nujno morala pojaviti nova kvaliteta v

medsebojnih odnosih: kolektivnost in tovarištvo.

V naslednjem prostoru je adjuštaža vezalk in elastike. Tu so delavke manj zadovoljne. Predvsem jih moti zelo velik prostor, v katerem so kar nekam izgubljene. Pri tožujejo se nad preprihom in hladom. Posebno popoldanska izmena. Menijo, da bi morali skladišče polizdelkov, ki je tudi v tem prostoru, ločiti z vmesno steno, ker se široka zunanja vrata vanj večkrat odpirajo in je prav tu iskati glavni vzrok za hlad in preprih.

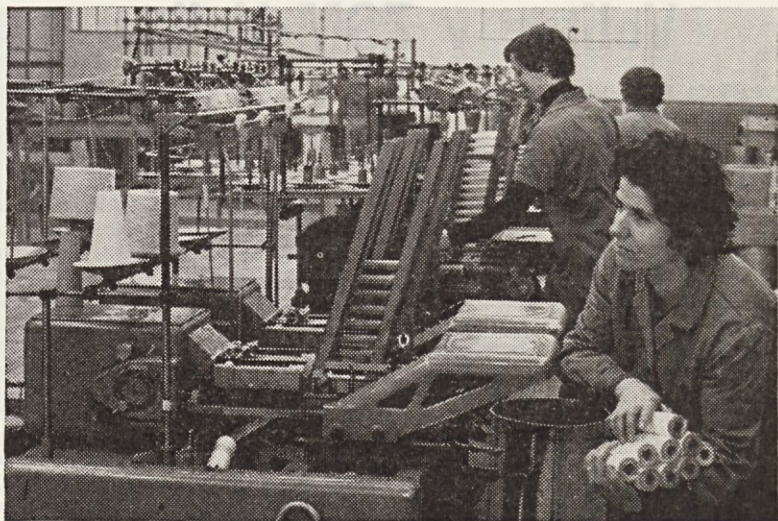
Tudi prezračevanje se ne obnese najbolje. Delavke, ki so prišle sem iz starega obrata na Litijski cesti, pa najbolj moti to, da nimajo nikakršnega razgleda, saj ta prostor nima oken.

Vse delavke, ki so zaposlene v adjuštaži, so si edine, da so precej pridobile z novimi sanitarijami. Želijo le, da bi se garderoba čim prej preselila iz stare zgradbe, kjer je na podstrešju in sploh ni primerna.

Nekako enakega mnenja so delavke v okovalnici. Moti jih velik prostor ter aklimatizacija, saj je kljub temu, da so vsi radiatorji v prostoru zaprti, v njem precej toplo. Delavke so tudi v skrbeh za svoja delovna mesta za okovalnimi avtomati, saj se predvideva, da bo okovalni stroj Artos, katerega odlike smo pred časom že predstavili, začel delati v dveh izmenah.

V zadnjem prostoru, kjer delajo delavke »kooperacije«, to je tam, kjer finalizirajo artikle za široko potrošnjo, je najbolj živahno. Tu se ne morejo pritoževati, da je prostor prevelik. Imele pa bi rade več zraka in vsaj kako okno z razgledom v naravo. Menijo tudi, da so precej oddaljene od jedilnice in da za pot do nje in nazaj na delovno mesto potrebujejo kar celih 10 minut.

Nazadnje sem se oglasil še pri delavkah finančne službe, ki so se

Delo v svetlih in zračnih pogojih je povsem drugačno od tistega pred leti.

pred kratkim preselile iz stare upravne zgradbe v novo halo.

Njihovi prostori so v prvem nadstropju. Nad novimi delovnimi prostori niso nič kaj navdušene. Pravzaprav niso nič večji, kot so bili stari. Imajo pa to pomanjkljivost, da v njih ni skoraj nobenih omar za shranjevanje dokumentov. Moti-

jo jih še nekatere malenkosti, ki pa bodo verjetno v bližnji prihodnosti odstranjene.

Ker nova barvarna še ne obratuje, sem s tem obšel vse »stanovalce« naše nove tovarne. O svojem počutju so povedali to, kar sem zapisal. Zanimivo bi jih bilo slišati morda zopet čez leto dni.

Pavel Sepe

V TOTRI smo dobili socialno delavko

Znani smo kot delovna organizacija, ki ima zaposlenih veliko režijskih delavcev v skupnih službah. Ne glede na to pa lahko z veseljem pozdravimo zasedbo še enega delovnega mesta v skupnih službah — delovno mesto socialne delavke. Pred kratkim ga je zasedla naša štipendistka Irena Jeza. Dokončala je višjo šolo za socialno delo in je tako usposobljena, da se strokovno posveti temu občutljivemu področju dela.

Da bi lahko vsi člani kolektiva zvedeli kaj več o socialni službi v Totri, smo nagovorili tovarišico Jezo, da nam je povedala tole: »Predlagali so mi, da naj napišem nekaj besed o socialnem delu ter o delu socialnega delavca v podjetju. Nad tem predlogom sem se zamislila in spoznala, da bi bila lahko taka informacija koristna. Delovna organizacija Totra do sedaj še ni imela socialnega delavca, torej člani kolektiva še ne vedo, kakšno je to delo, kaj lahko od tega dela pričakujejo in kakšno pomoč lahko iščejo pri socialnem delavcu. Socialno delo je pri nas zelo mlada stroka, saj šola, ki izobražuje te kadre, deluje šele 20 let. Na družbenem področju se je socialno delo zelo hitro uveljavilo, težje pa se uveljavlja v gospodarskih organizacijah.

Glavna naloga socialnega delavca v podjetju je skrb za delovnega človeka. Osebo počutje delavca je važna sestavina uspešnega (ali neuspešnega) izvrševanja vsakodnevnih delovnih nalog, saj vsi vemo, kako se počutimo v službi, če nas tarejo razni problemi, ki jih sami ne moremo ali ne znamo rešiti.

Moje delo v Totri naj bi zajemalo pomoč in svetovanje pri reševanju stanovanjskih problemov, pri izobraževanju, pri reševanju otroške-

ga varstva, skrb za rekreacijo in kulturno izobraževanje. Moja naloga je skrbeti za invalide in starejše delavce, ki naj bi opravljali takšno delo, katerega zmorejo. Posredovala bom tudi ob morebitnih težavah delavcev na delovnem mestu in izglajevala neprimerne in slabe medsebojne odnose.

Naloga socialnega delavca je tudi, da pomaga delavcem reševati osebne težave. Vem, da se je težko odločiti, da bi iskali pomoč pri sodelavcu za tovrstne težave, vendar naj poudarim, da je vsak razgovor s socialnim delavcem zaupen. Delavec je v okviru zakona zaščiten in zaradi tega, kar zaupa socialnemu delavcu, ne trpi nikake škode. Pričakujem, da me bo kolektiv Totre z razumevanjem sprejel medse ter da mu bom s svojim delom koristila.

To želimo tudi mi in kot je že navada ob takih prilikah, želimo tovarišici Ireni Jezi veliko delovnih uspehov.

PS

NOVICE IZ GOSPODARSKE ZBORNICE SRS

V težkem položaju so se znašli zlasti proizvajalci plastičnih mas. 80 delovnih organizacij, ki se v Jugoslaviji ukvarjajo s to dejavnostjo, ima malo dela in so pred nedavnim ugotovili, da zaradi slabe prodaje izdelkov iz plastičnih mas poprečno delajo le štirje stroji, šest pa jih stoji. V nekoliko boljšem položaju so jugoslovanski proizvajalci mila, sredstev za pranje in čiščenje ter kozmetike, kjer je proizvodnja v prvih osmih mesecih padala samo za odstotek pod lansko raven.

Zgled, vreden posnemanja!

Letošnja muhasta zima nam je že nekajkrat natresla nekaj snega, ki pa nam je bil zaradi naglih vremenskih sprememb bolj v napotje kakor v veselje. Tako je bilo tudi zadnjič. Preko noči je zapadlo kakih 5 cm snega, potem pa se je otoplilo in iz snega je nastala snežna brozga. Tudi asfaltirani del tovarniškega dvorišča v Totri se je spremenil v spolzko mlakužo, ki je ovirala promet z vozili, še bolj neprijetna pa je bila za pešce. Toda ne za dolgo. Tovariša Rudi Rednjak in Janez Bricelj sta se odločila ter v zelo kratkem času do čistega odstranila snežno brozgo, čeprav to še zdaleč ni bila njuna delovna dolžnost. Pokazala sta nam, kako se da z malo dobre volje včasih rešiti na videz velike neprijetnosti.

Ps

Kolesarji SAVE so se zbrali

Po končani tekmovalni sezoni so se kolesarji Save in tisti, ki delujejo v klubu, sestali 22. decembra 1976 na občnem zboru v osnovni šoli Lucijana Seljaka, da bi ocenili delo v preteklem letu in si zadali naloge, ki jih bodo skušali uresničiti v prihodnjem obdobju.

Lepo število nas je prišlo na občni zbor. Doseženi uspehi so potrdilo, da v klubu delajo načrtno z vsemi rodovi, da smo osvojili veliko lepih naslovov, da so bili kolesarji Save v letu 1976 zopet izbrani za najboljšo gorenjsko ekipo, da je njihov tekmovalec Bojan Ropret nadvse častno zastopal ime jugoslovanskega kolesarstva in Save na olimpijskih igrah v Montrealu in da je njihovo sodelovanje s pokroviteljem doslego raven, ki je lahko za vzor drugim organizacijam.

Z občnega zbora kolesarskega kluba Sava

PLAN DELA ZA OBDOBJE 1976—1980

V zadnjih letih so tekmovalci našega kluba dosegli rezultate, ki jih uvrščajo v sam vrh slovenskega in jugoslovanskega kolesarstva, pa tudi v mednarodni konkurenci je viden velik napredek.

Vzporedno z uspehi raste tudi število aktivnih kolesarjev, tako da se že nekaj let vrti okoli 100.

Z veliko volje in amaterizmom delo v klubu napreduje. Uspelo nam je zagotoviti osnovne pogoje, sicer skromne, za vse kategorije, tako da smo se končno lahko lotili izdelave plana dela za več let naprej, tokrat do leta 1980.

Razvoj kolesarstva moramo uskladiti s splošnimi smernicami razvoja telesne kulture v Sloveniji in Kranju, kot jih narekujejo portoroški sklepi. To je predvsem množičnost, v okviru katere naj bi potekalo delo v vseh starostnih in kvalitetnih kategorijah, in sicer pionirji, mladinci, člani, veterani.

Osnovni izbor pionirjev višjih razredov bo potekal v okviru sekcij šolskih športnih društev, ki jih bodo vodili naši inštruktorji in trenerji. Nadaljnja pot boljših pa bo potekala v matičnem klubu ali njegovih sekcijah, ki bodo (v srednjeročnem obdobju) organizirane po vzoru sekcije na Kokrici, ki že nekaj časa uspešno deluje.

Ustanovili bi še naslednje sekcije:

1977 Križe,

1978 Cerklje, Šenčur,

1979 Orehek-Drulovka, smer Medvode,

1980 Preddvor, smer Škofja Loka.

Osnovni nameni kolesarskih sekcij:

- povečanje zanimanja za vrst rekreacije in športa,
- organiziranje spretnostnih in hitrostnih tekmovanj za pionirje in rekreativce,
- delo z mladimi in talentiranimi kolesarji ter omogočanje vključevanja v kvalitetnejše kategorije,
- organiziranje trim akcij,
- organiziranje izletniškega kolesarstva.

Kvaliteta

Rezultati, ki smo jih dosegli preteklo leto in letos, nam pomenijo osnovo za strokovno delo v prihodnosti z usmeritvijo na mediteranske igre in olimpiado.

1977

Klub naj bi v tem letu dosegel strokovni in organizacijski nivo, ki bi mu omogočil uveljavitev na vseh področjih. Kvalitetno strokovno delo bi potekalo s 15 člani, 20 mladinci in 25 pionirji. Osnovna usmerjenost je sodelovanje na vseh tekmovanjih, s prednostjo udeležbe na tistih tekmovanjih, ki so kvalitetnejša in bližja. Najboljši člani in mladinci bodo tekmovali na državnih prvenstvih ter ostalih tekmovanjih zveznega razreda, največje uspehe pa naj bi dosegli na državnih prvenstvih in balkanskih igrah.

1978

Kvalitetno strokovno delo naj bi potekalo z istim številom tekmovalcev kot v letu 1977; tudi v tekmovalnem smislu bi bila usmerjenost enaka. Izbor najboljših tekmovalcev po državnem in balkanskem prvenstvu naj bi bil usmerjen na priprave za uspeh na mediteranskih igrah v letu 1979.

1979

Izbrani člani preteklega sezone bi nadaljevali s pripravami v okviru reprezentance za mediteranske igre ter na ostalih pomembnejših tekmovanjih v neposrednem času iger. Ostali tekmovalci pa bi tekmovali na tekmovanjih republiškega in zveznega razreda.

1980

To leto bo pogojeno z uspehi v letu 1979, od katerih bo odvisna tudi udeležba na olimpiadi.

Poleg že omenjenih ciljev pa bi vnesli tudi delo na mednarodnem področju, in sicer:

— nastopi in uspehi naših tekmovalcev na domačih mednarodnih dirkah, kot so Alpe Adria, Po Vojvodini, Po Jugoslaviji;

— nastopi in uspehi na mednarodnih dirkah v tujini, v reprezentančnih nastopih, kot so dirke VPB, Po Alžiriji, svetovno prvenstvo in nekatere dirke v Italiji;

— sodelovanje s klubi iz tujine, kot so Košiški v ČSSR, Bittgen v ZRN, navezati pa tudi stike s klubi v Julijski krajini in Koroški.

Tak je srednjeročni plan dela, podrobni plan pa bo razviden iz letnih planov.

Kot vidite, je plan precej smelo zastavljen in ga bomo izpeljali le v primeru, če bo zagotovljeno naslednje:

- osnovna oprema in kolesa za vse kategorije,
- dovolj strokovnega kadra,
- večje število delovnih članov upravnega odbora,
- dovolj strokovno usposobljenih sodnikov na našem področju,
- da bo velik del občanov spoznal naše delo in vlogo, ki jo lahko imamo pri vzgoji človeka in skrbi za njegovo zdravje,
- da bomo zgradili dirkališče in dali možnost ne le tekmovalcem, ampak tudi najmlajšim, da ne bodo več tako zelo izpostavljeni nevarnostim cestnega prometa,
- da tradicionalna dirka po ulicah Kranja obdrži kvalitetni nivo, ki si ga je pridobila z vzorno organizacijo v preteklih letih,
- da pritegnemo v klub in sekcije čim več ljudi,
- kolesarski šport razviti tudi glede splošno ljudskega odpora.

Dolgoletnim sodelavcem in uspešnim tekmovalcem je klub podelil priznanja in diplome. Med njimi so bili tudi Savčani.

Kot zahvalo za pomoč so člani kolesarskega kluba podarili delovni organizaciji Sava umetniško grafiko.

Marljivim kolesarskim delavcem je v letu 1976 uspelo urediti tudi klubske prostore na Škofjeloški cesti 10, kjer se bodo v bodoče zbirali; v teh prostorih bo tudi manjša delavnica.

Pred nami je nova sezona, že dvajseta po vrsti, jubilejna, v kateri bomo s prizadevnim in resnim delom skušali doseči čimveč uspehov.

Umrl je Lojze Sedej

tem pozabljamo na Lojzeta, Rudija, Janeza... na človeka, tu med nami, ki je del nas, ki se prav tako trudi, se veseli in je žalosten.

Lojze Sedej je bil star Savčan. Star po delovnem stažu, saj je pričel delati, ko nas je bilo še zelo malo. In čeprav tih, skromen, so ga mnogi poznali, predvsem po njegovi delavnosti, sposobnosti in tovarištvu. Pri tem je bil nekaj posebnega: ni maral hrupa pri nobeni stvari: ne pri uspehih in ne pri težavah.

Kot številni njegove generacije je bil 1942. izgnan v internacijo, dve leti kasneje pa je odšel v partizane. Njegova življenjska pot mu je izoblikovala življenjska načela: bil je napreden delavec, prizadeval si je za prave samoupravne socialistične odnose, rad je pomagal sodelavcem, že kar prislovična je postala njegova pripravljenost priskočiti na pomoč kjerkoli in kadarkoli.

Tudi zaradi teh razlogov mu je bilo zaupano vodstvo avtomehanične delavnice in prav tako je Lojze Sedej položil enega izmed temeljnih kamnov nove Save. Zato so ga spremili na njegovi zadnji poti tudi mnogi delovni tovariši, prijatelji in znanci.

Pogosto nas le izguba prijatelja, znanca, sodelavca zdrami v mrzličnem hitenju in pehanju vsakdanjaka. Vsi vse preveč hitimo in pri

Na občinskem sindikalnem prvenstvu v vaterpolu je nastopilo 8 ekip, med katerimi je ekipa Save zasedla odlično drugo mesto

Pisma, zahvale

Kolektivu Save!

Čeprav me je bolezen odvzela delovni skupnosti in me priklenila na bolniško posteljo, čutim, da od svojih sodelavcev nisem ostala pozabljena. Zato se kolektivu Sava toplo zahvaljujem za darilo in vse dobre želje ob novem letu, saj bolniku vsaka beseda in vsak najmanjši spomin tako veliko pomeni! Vsem pa želim zdravo in srečno 1977. leto. Iskrena hvala!

Francka Grkman
Klinasti jermeni

Dragi Savčani!

V imenu upokojencev tovarne Save in v svojem imenu vam iskreno želim prav srečno, zdravo in uspeha polno novo leto 1977 in mnogo delovnih uspehov.

Francka Pajer

Iskreno se zahvaljujem podjetju Sava Kranj za novoletno darilo.

Cilka Delavec

Prejmite vsi lepe pozdrave iz Kruševca. Še posebej pozdravljam sodelavce iz Tovarne avtopnevmatike, ki delajo na pripravi. Še poseben pozdrav navijalcem in dublerjem. Lep pozdrav velja tudi tovarišu Grčarju in Groharju. Obenem pa vam želim srečno novo leto 1977.

(Še to vam omenjam, da glasilo preberem v celoti; v civilu me sploh ni zanimal).

Zvonko Kodeh
V. P. 2223/2
37002 Kruševac

Lepe čestitke z željami, da bi nam bilo srečno in uspešno novo leto, so nam poslali naši sodelavci — v vojaški suknji in pošiljajo še posebne pozdrave:

Mehmed Mazrek, V. P. 4041/14-5 Brčko,
Milan Raković, V. P. 6550/32 Ljubljana,
Miloš Nenezić, V. P. 1552-18 Beograd.

Umrli je Rudi Balderman

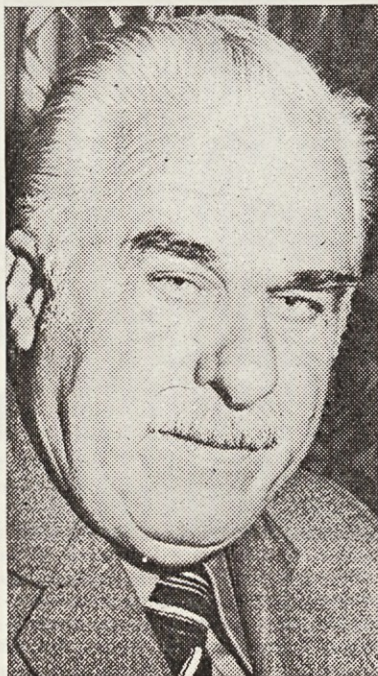
Čeprav Rudi Balderman že precej let ni bil več Savčan, sem vendar prepričan, da ste ga mnogi poznali. Predvsem pa imamo nanj lepe, nadvse lepe spomine gumarji, saj je bil dolga leta predstojnik gumarske šole.

Predstojnik, človek, učitelj in mnogim prijatelj ter tovariš.

Nesebičen, pošten delavec. Imel je redko lastnost, da je združeval v sebi odločnost pa vendar neskončno človečnost. Bil je širokega srca, razumel človeške stiske. Prav gotovo je te vrline pridobil na svoji težki življenjski poti: med okupacijo je bil izgnan v Srbijo, 1944. leta pa se je priključil partizanom.

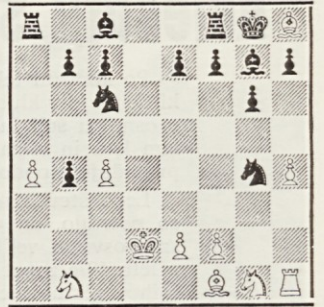
Po osvoboditvi je opravljal številne delovne naloge in zadolžitve.

Tovariš Balderman je umrl in predpraznični dnevi so nam prepričali, da bi se mu v večjem številu poklonili na njegovi zadnji poti.

Brzopotezni turnir v šahu

Sportno društvo Gumar je 12. januarja 1977 organiziralo brzopotezni turnir Save v šahu. V kraljevski igri so se potegovali za naziv najboljšega šahista Save člani in mladinci. Po zagrizenem boju je imel največ uspeha že prekaljeni šahist Vid Gazvoda, ki je osvojil prvo mesto s pol točke prednosti. Vrstni red 10 najbolje uvrščenih:

	točk
1. Vid Gazvoda	10,5
2. Siniša Milošević	10
3. Tase Ristov	10
4. Janez Marko	10
5. Miran Božič	7,5
6. Vojo Mitrovič	7
7. Tone Veselič	6
8. Darko Mlakar	6
9. Pero Opaček	6
10. Ivan Jenko	5

V mladinski konkurenci, ki je veljala tudi za mladinsko prvenstvo Save, je osvojil prvo mesto Siniša Milošević, ki je zbral 8 točk. Na drugo mesto se je uvrstil Tase Ristov z 7 točkami in na tretje Miran Božič z 5 točkami.

Izvedba in organizacija šahovskega tekmovanja je bila primerna, moti nas le, da med udeleženci ni bilo ženske ekipe. V bodoče bi k tej igri pritegnili tudi dekleta in žene, ki prav tako rade sedejo za šahovsko mizo. Podobnih srečanj si ljubitelji šaha želimo še več.

Jože Vratarič

ZAHVALE

Iskreno se zahvaljujem sodelavcem iz skladišča kalupov za podarjeni venec, socialni službi pa za denarno pomoč in za pozornost, ki ste mi jo izkazali ob smrti mojega moža.

Frančiška Čelesnik

Od odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz mešalnice TTI in socialni službi za dragocena darila.

Tončka Šmid

Vsem, ki ste prispevali za cvetje ob nenadni izgubi moje mame, se najiskrenejše zahvaljujem.

Zbrana sredstva sem nakazala za izgradnjo Onkološkega inštituta.

Ida Gorjup

Ob hudi in nenadomestljivi izgubi drugega moža, očeta Alojza Sedeja se najiskrenejše zahvaljujem sodelavcem KET, sindikatu in ZB za cvetje, poslovilne besede in spremstvo na zadnji poti. Zahvaljujem se vsem, ki sočustvujete z nami in ki ste se poslovlili od njega na kranjskem pokopališču.

Žena Marija,
hčerka Mirjam in
sin Rajko z družinami

Sava, glasilo delavcev delovne organizacije industrije gumi-jevih, usnjenih in kemičnih izdelkov Sava Kranj. Glasilo izdaja odbor za informiranje, izhaja štirinajstredno, glavni in odgovorni urednik slovenske izdaje Jože Štular, tehnični urednik Peter Bogataj, fotografije Ivan Draškič in Janez Jereb. Naslov uredništva: Kranj, Škofjeloška 6, telefon 25-461, interno 482 ali 282. Tisk in klišej GP Gorenjski tisk Kranj.

Glasilo je oproščeno temeljnega davka na podlagi mnenja republiškega sekretariata za prosveto in kulturo SRS (št. 421-1/72 z dne 27. marca 1973).